

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вищого навчального
закладу Укоопспілки
«Полтавський університет
економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н
Форма № П-4.04

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Форма навчання денна

Допускається до захисту

Завідувач кафедри _____ проф. Г. О.
Бірта

«___» _____ 2025 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**«СУЧАСНИЙ АСОРТИМЕНТ, ЕКСПЕРТИЗА ТА ОСОБЛИВОСТІ
ІМПОРТУ СВІЖИХ ОВОЧІВ»**

*за освітньою програмою «Товарознавство та експертиза в митній справі»
ступеня «магістр»*

Виконавець роботи **Лук'янець Андрій Васильович**

_____.

Науковий керівник **д.с.г.н., проф. Бірта Г.О.**

_____.

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Затверджую

Завідувач кафедри

_____ Г. БІРТА
(підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ ТА КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**на тему «СУЧАСНИЙ АСОРТИМЕНТ, ЕКСПЕРТИЗА ТА
ОСОБЛИВОСТІ ІМПОРТУ СВІЖИХ ОВОЧІВ»**

зі спеціальності _____ 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(шифр, назва)

освітня програма _____ «Товарознавство та експертиза в митній справі»
ступеня _____ магістр
(бакалавр, магістр)

Прізвище, ім'я, по батькові Лук'янець Андрій Васильович

Затверджена наказом ректора № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

Зміст роботи	Термін виконання	Фактичне виконання
Вибір і обґрунтування теми роботи	01.09.2024	01.09.2024
Складання та затвердження плану роботи	15.09.2024	15.09.2024
Підбір і вивчення літературних джерел, збір і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	29.09.2024	29.09.2024
Написання I розділу роботи	13.10.2024	13.10.2024
Написання II розділу роботи	27.10.2024	27.10.2024

Зміст роботи	Термін виконання	Фактичне виконання
Збір практичного матеріалу, його опрацювання	17.11.2024	17.11.2024
Написання III розділу роботи	01.12.2024	01.12.2024
Написання IV розділу роботи, розробка та обґрунтування пропозицій	15.12.2024	15.12.2024
Написання висновків та подання роботи на кафедру	22.12.2024	22.12.2024
Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій наукового керівника	04.01.2025	04.01.2025
Подання роботи для направлення на зовнішнє рецензування	10.01.2025	10.01.2025
Підготовка доповіді до захисту дипломної роботи	15.01.2025	15.01.2025

Дата видачі завдання «___» _____ 20__р.

Здобувач вищої освіти _____ А.В. ЛУК'ЯНЕЦЬ
(підпис)

Науковий керівник _____ Г. БІРТА
(підпис)

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота оцінена на _____
(балів, оцінка за національною шкалою, оцінка за ЄКТС)

Протокол засідання ЕК № _____ від «___» _____ 20__р.

Секретар ЕК _____ Н.ЛЕВОШКО
(підпис)

ЗМІСТ

	ст.
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ІМПОРТНИХ ОВОЧІВ	9
1.1 Класифікація імпортованих свіжих овочів у роздрібній мережі м. Полтава	9
1.2. Аналіз нетарифного регулювання імпорту свіжих овочів	14
1.3. Вимоги до маркування імпортованих овочів	19
1.4 Вимоги до якості і безпечності імпортованих овочів	21
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. ОБ'ЄКТ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	25
2.1 Об'єкт дослідження	25
2.2 Методи дослідження	27
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРТИЗА ІМПОРТНИХ ОВОЧІВ	36
3.1 Аналіз маркування імпортованих овочів	36
3.2. Аналіз овочів за органолептичними показниками	38
3.3 Експрес-методи дослідження безпечності овочів	40
3.4 Класифікаційна експертиза овочів за УКТЗЕД	43
Висновки до розділу 3	47
РОЗДІЛ 4. МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ОВОЧІВ У РЕЖИМІ ІМПОРТУ	48
4.1 Аналіз нормативно-правових актів в яких обумовлено порядок переміщення овочів через митний кордон України	48
4.2 Підготовка пакету документів для митного оформлення та декларування овочів у режимі «імпорт»	52
4.3 Заповнення митної декларації на імпорт партії помідорів з використанням програмного забезпечення MD-DECLARATION	60
Висновки до розділу 4	66
Висновки	67

Список літератури

69

Додатки

81

ВСТУП

Актуальність теми. Через кліматичні умови, сезонність та обмежені виробничі потужності, багато країн (у тому числі Україна та країни ЄС) змушені імпортувати свіжі овочі для задоволення потреб населення цілий рік. Імпорт дозволяє підтримувати стабільний асортимент продукції на полицях супермаркетів. Останні роки характеризуються значним зростанням імпорту овочів в Україну. За період 2023/24 маркетингового року імпорт овочів досяг 376 млн доларів, що значно перевищило експорт (115 млн доларів). Основними імпортованими овочами є помідори, цибуля, огірки, капуста. Країни-лідери з постачання – Туреччина, Польща та Нідерланди. Ця тенденція свідчить про підвищену потребу в ефективному контролі та регулюванні імпортних операцій. Із глобалізацією зростає ризик ввезення неякісних або небезпечних продуктів. Тому експертиза свіжих овочів (контроль за пестицидами, залишками добрив, відповідність стандартам тощо) є критично важливою. Імпорт овочів залежить від законодавства, тарифної політики, сертифікаційних вимог, що постійно змінюються. Дослідження цих особливостей дозволяє краще орієнтуватися в сучасних викликах для бізнесу, митних органів та контролюючих служб. Сучасний споживач все більше цікавиться екологічною чистотою, країною походження, умовами вирощування овочів. Вивчення асортименту імпортних овочів дозволяє виявити переваги та недоліки поточних пропозицій, прогнозувати зміни попиту [1].

Метою дослідження є експертиза та особливості імпорту свіжих овочів. Для досягнення поставленої мети визначені задачі:

- проаналізувати ринок свіжих овочів у роздрібній мережі;
- дослідити маркування овочів на відповідність Закону України від 06.12.2018 № 2639-VIII Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів [2];
- проаналізувати органолептичні властивості овочів;

- визначити показники безпечності (зокрема вміст нітратів експрес-методів);
- провести класифікаційну експертизу та здійснити митне оформлення свіжих овочів;
- здійснити митне оформлення партії свіжих помідорів з Франції.

Об’єкт та предмет дослідження: помідори черрі ТМ «Азура» (Франція); перець міні снековий (Нідерланди), перець міні капі без кісточок (Іспанія). Офійний імпортер – ТОВ «Фоззі коммерц». Предмет дослідження – особливості експертизи та митного оформлення імпорту овочів.

Методи досліджень органолептичні (визначення смаку, запаху, кольору), фізико-хімічні (експрес-метод дослідження вмісту нітратів YOCHEM), аналітичні (дослідження маркування відповідно до законодавства України, дослідження коду товару за УКТЗЕД, формування аналітичної довідки по товару за допомогою програми MD Office, оформлення митної декларації).

Інформаційна база роботи. Під час виконання дипломної роботи були застосовані аналітичні веб-сайти, система «Леонорм-фонд-старт», програмний комплекс «MDOffice», програмний комплекс «QDPro»; електронні статистичні довідники, інформаційна платформа «ЛІГА: ЗАКОН»; статті у фахових виданнях, опубліковані матеріали конференцій, опубліковані стандарти.

Апробація результатів дослідження: за результатами дослідження опубліковано статтю «Логістичний менеджмент овочепереробних підприємств під час війни» у Міжнародній науково-практичній конференції «SCIENTIFIC HORIZON IN THE CONTEXT OF SOCIAL CRISES». Текст статті подано у додатку А.

Структура та обсяг роботи: робота викладена на 80 сторінках основного тексту, містить 34 рисунки, 6 таблиць, 4 додатків. Перелік посилань складає 50 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ІМПОРТНИХ ОВОЧІВ

1.1 Класифікація імпортованих свіжих овочів у роздрібній мережі м. Полтава

«З березня 2022 по серпень 2023 Україна профінансувала іноземних виробників овочів на суму понад 550 млн доларів. Війна спричинила порушення ланцюгів постачання та логістики, що призвело до дефіциту деяких видів овочів та зростання цін на них. Через руйнування інфраструктури та складнощі з логістикою зросли витрати фермерів на транспортування та зберігання продукції, що також вплинуло на ціни» [3].

Війна, розпочата Росією на території України, призвела до суттєвої зміни структури імпортованих поставок. Якщо у 2021 році основу імпорту складала картопля (42% від загального обсягу імпорту), помідори (24%) та огірки (6%), то у 2022 році це цибуля (25%), помідори (24%) та морква (13%). Значно зросли імпортовані постачання моркви (у 10,7 разів – до 53,9 тис. т), цибулі (у 4,6 разів – до 105,5 тис. т), капусти (у 2,7 разів – до 51,6 тис. т). У той же час, імпорт картоплі скоротився на 92% – до 13,9 тис. т [4].

На українському ринку овочів домінує імпорт, причому деякі країни є ключовими постачальниками в окремих категоріях.

Картопля: основний обсяг картоплі надходить з Польщі, яка імпортує майже 19 тисяч тонн за ціною близько 17,8 грн/кг. Іншими важливими постачальниками картоплі до України є Литва, Єгипет та Нідерланди.

Морква та інші коренеплоди: ці овочі переважно імпортуються з Молдови та Польщі, де ціни коливаються від 21 до 30 грн/кг. Це свідчить про значні обсяги поставок з цих країн.

Лідер імпорту капусти – Північна Македонія з ціною близько 28 грн/кг. Тоді як Італія також поставляє капусту, але за значно вищою ціною – понад 97 грн/кг.

Абсолютним лідером з імпорту огірків та помідорів є Туреччина. Значна залежність від турецького імпорту в цих критичних категоріях створює певні ризики, пов'язані з можливими кліматичними або політичними факторами [5].

Зважаючи на високу залежність від імпорту, особливо в критичних категоріях, Україні варто розглянути можливості диверсифікації імпорتنих ринків. Крім того, важливо стимулювати власне виробництво овочів. Це можна зробити шляхом оптимізації логістики та розвитку залізничних коридорів, що дозволить ефективніше доставляти продукцію від виробників до споживачів [6].

Сьогодні у понад 100 країнах світу функціонують експортно-кредитні агентства: експортно-імпортний банк «Eximbank» (США), Канадська компанія розвитку експорту «EDC» (Канада), «Компанія страхування експорту та інвестицій Nexi» (Японія), Департамент гарантії експортних кредитів «ECGD» (Великобританія), експортно-страхове агентство «Sinsoure» (Китай), корпорація страхування експортних кредитів «Kuke» (Польща), Чеський експортний банк та Агентство з гарантування і страхування експорту (Чехія), Австралійська корпорація фінансування і страхування експорту та Комісія сприяння торгівлі (Австралія) та інші; приватні агентства – «Hermes cover» (Німеччина), «Atradius» (Голандія), «Coface» (Франція) та інші [7]. Все це впливає на розвиток експортно-імпорتنих операцій у сфері овочівництва.

Розглянемо асортимент імпорتنих овочів у роздрібній мережі Сільпо (м. Полтава).

Рисунок 1.1 – Помідори черрі Азура (країна походження – Марокко)

Рисунок 1.2 – Авокадо сорту ХАСС (Кенія)

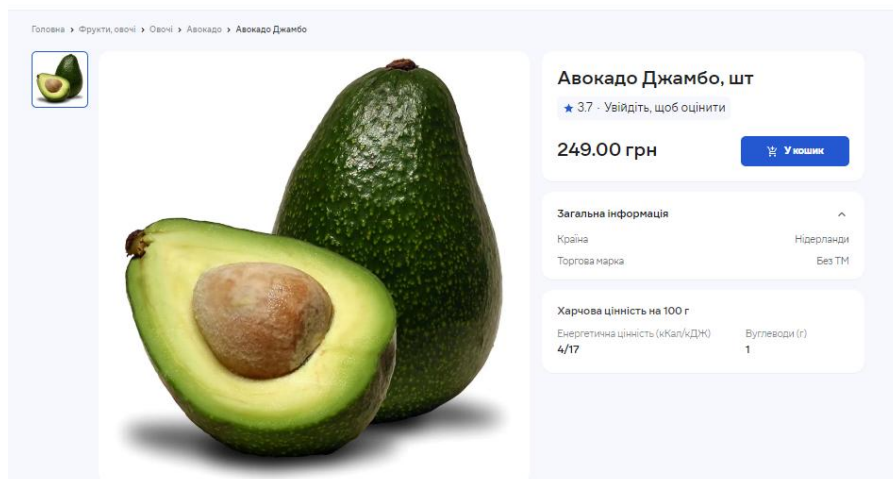

Рисунок 1.3 – Авокадо сорту Джембо (Нідерланди)

Рисунок 1.4 – Перець міні-капі червоний без кісточок (Іспанія)

Рисунок 1.5 – Картопля молода (Єгипет)

За даними Volza [8], в Україні діє $\approx 2\,675$ імпортерів свіжих овочів (листопад 2023 — жовтень 2024), найбільші з них: KOSHYK GOSPODARYA (24 %), FIELD VEGETABLES (15 %), SADOVA SYLA (12 %). У 2024 році Україна імпортувала значну частку овочів — стала нетто-імпортером хрестоцвітних, томатів, огірків, цибулі й моркви .

Можна зробити висновок, що по кожній товарній групі є овочі, що вирощені не в Україні і реалізуються в роздрібній мережі. Наприклад, у Сільпо це переважно імпортовані овочі з Африки та Азії, частково з Іспанії. Повномасштабна війна, розв'язана Росією проти України 24 лютого 2022 року, мала глибокий і багатогранний вплив на імпорт овочів в Україну, спричинивши значні зміни в обсягах, структурі та географії постачань.

Основні чинники впливу та їх наслідки:

1. Окупація та бойові дії в ключових регіонах виробництва. Втрата виробничих потужностей. Південні регіони України, зокрема Херсонська та Запорізька області, були одними з головних постачальників овочів на внутрішній ринок. Їхня окупація та активні бойові дії призвели до руйнування посівів, інфраструктури (іригаційних систем, складів, теплиць), що значно скоротило внутрішнє виробництво овочів. Зокрема, зникли херсонські кавуни, мелітопольська черешня та значно скоротилося виробництво ранніх овочів (редис, огірки, помідори, молода цибуля, морква, буряк).

2. Дефіцит та зростання цін. Втрата внутрішніх джерел постачання призвела до дефіциту певних видів овочів на ринку України, що, своєю чергою, спричинило значне зростання цін на них. Зростання цін на овочі у 2022 році було вдвічі вищим за середній індекс цін в Україні.

3. До повномасштабної війни морські шляхи відігравали важливу роль у зовнішній торгівлі, зокрема для імпорту певних видів овочів. Блокада морських портів на початку війни та подальші обмеження значно ускладнили морські перевезення.

4. Зміни маршрутів та збільшення витрат. Переорієнтація на автомобільні та залізничні перевезення призвела до подовження логістичних маршрутів, збільшення часу доставки та значного зростання транспортних витрат, що також вплинуло на кінцеву вартість імпортованих овочів.

5. Страйки на кордонах. Час від часу страйки на західних кордонах України (особливо з Польщею) створювали додаткові перешкоди для ввезення продукції, викликаючи затримки та псування товару.

6. Зростання загального імпорту. Для компенсації втрат внутрішнього виробництва Україна була змушена значно нарощувати обсяги імпорту овочів. У натуральному вираженні обсяг імпорту овочів у 2022-2023 роках змінювався в межах 10% щорічно, але у грошовому вимірі імпорт значно зріс (наприклад, у 2022 році на 41% до \$352,3 млн), що свідчить як про збільшення обсягів, так і про зростання світових цін.

7. Зміна асортименту імпорту. Зріс імпорт таких традиційних для України овочів, як морква (у 10,7 разів до 53,9 тис. т у 2022 році), цибуля (у 4,6 разів до 105,5 тис. т), капуста (у 2,7 разів до 51,6 тис. т). Імпорт помідорів також значно зріс. Водночас, імпорт картоплі скоротився, проте в першому кварталі 2025 року знову спостерігається рекордний імпорт картоплі. Зміна географії постачань:

8. Україна все більше залежить від імпорту овочів з країн ЄС (Польща, Нідерланди, Іспанія), Туреччини, Азербайджану, Греції та Північної Македонії. Зокрема, Єгипет став важливим постачальником певних видів овочів.

9. Проблеми зі зберіганням. Руйнування та окупація овочесховищ на півдні України, а також загальний дефіцит потужностей для зберігання по всій країні, призвели до значних втрат урожаю (до 35%), що додатково стимулювало імпорту для задоволення внутрішнього попиту.

10. Зміна споживчих уподобань. Війна також змінила споживчі переваги українців, спричинивши зростання попиту на недорогі та тривалі в зберіганні овочі.

Загалом, у роздрібній мережі продається більше овочів українського походження. Але на імпорту овочів впливає сезонність, розташування роздрібно́ї мережі, торговельні відносини з країнами. Війна значною мірою вплинула на імпорту овочів, оскільки змінилася структура власних овочів, вирощених в Україні; зазнала змін логістична мережа, а також види транспорту, якими можуть поставлятися овочі в Україну. На це також вплинуло блокування портів з боку РФ.

1.2 Аналіз нетарифного регулювання імпорту свіжих овочів

Нетарифне регулювання – це сукупність адміністративних, технічних, санітарних та інших обмежень, які використовуються для регулювання зовнішньої торгівлі, не пов'язаних безпосередньо з митними тарифами [9]. Воно охоплює:

- квоти;
- ліцензування;
- фітосанітарний контроль;
- технічні регламенти і стандарти;
- сертифікація;
- митні процедури та перевірки [10-14].

Квотування застосовується у випадку, коли держава хоче обмежити обсяг імпорту певного товару, наприклад свіжих овочів, для захисту національного виробника або стабілізації внутрішнього ринку. Саме тому квотування

розглядається конкретно для кожної експортно-імпоротної операції окремо: залежно від країни, сезону, кількості і виду товару, що імпортується.

Сезонні квоти встановлюються на суворо визначений період календарного року (як правило на 3 місяці) і застосовуються традиційно відносно сільськогосподарських товарів. Вони вводяться у період дозрівання та збирання врожаю в країні та піку надходження товарів на внутрішній ринок. Це стосується, насамперед, продукції, що швидко псується – овочів, фруктів, квітів.

Тарифні квоти – встановлення кількості товару, яка дозволена до ввезення чи вивезення за особливою, більш низькою ставкою тарифу протягом певного періоду часу. Ці квоти частіше відносять до категорії кількісних нетарифних обмежень, хоча вони мають безпосереднє відношення до мит. Їх економічний зміст може бути різним залежно від величини тарифу. Якщо наступна ставка тарифу не є такою, що забороняє, то тарифні квоти дещо ослаблюють результат введення тарифу. Якщо ж ставка тарифу є такою, що забороняє, то тарифна квота набуває змісту звичайної квоти. Держави — члени ЄС, наприклад, застосовують тарифні квоти стосовно деяких овочів, сиру, казеїну.

Фітосанітарний контроль. Овочі є продуктами з високим ризиком поширення шкідників та хвороб. Вимагається наявність фітосанітарного сертифіката, який засвідчує відсутність заборонених речовин та хвороб.

Типові хвороби та шкідники, пов'язані з імпортом овочів:

1) Вірусні інфекції

- Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV) – серйозна вірусна інфекція томатів, дуже швидко поширюється (рис.1.6).

Рисунок 1.6 – Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV)

- Cucumber green mottle mosaic virus (CGMMV) – вражає огірки, кабачки, дині (рис.1.7).

Рисунок 1.7 – Cucumber green mottle mosaic virus

2) Грибкові захворювання

- *Fusarium* spp. – викликає в'янення і гниль овочевих культур.
- *Alternaria* spp. – суха плямистість листя та плодів.
- *Phytophthora infestans* – сумнозвісна фітофтора, яка може уражати картоплю, томати (рис.1.8).

Рисунок 1.8 – *Phytophthora infestans*

3) Нематоди

- *Meloidogune* spp. (кореневі галові нематоди) – дуже поширені та небезпечні для огірків, моркви, томатів.
- *Ditylenchus dipsaci* – стеблова нематода, вражає часник, цибулю, моркву (рис.1.9).

Рисунок 1.7 – Нематода

4) Інші шкідники

- *Tuta absoluta* – томатна міль, дуже небезпечна для томатів.
- *Bemisia tabaci* (біла муха) – вектор вірусів та шкідник для тепличних овочів [16-17].

Технічні бар'єри в торгівлі (ТБТ). Кожна країна встановлює технічні регламенти щодо якості, упаковки, маркування. Наприклад, вимоги до вмісту нітратів, зовнішнього вигляду, терміну зберігання.

Ліцензування імпорту. У деяких випадках імпорт свіжих овочів підпадає під режим ліцензування, який може бути автоматичним або неавтоматичним. Ліцензування імпорту овочів в Україні регулюється Міністерством економіки України. Імпортери повинні отримати ліцензію на імпорт товарів, зокрема овочів, згідно з українським законодавством. Процес видачі ліцензії передбачає подання заяви до Міністерства економіки. Важливо також мати міжнародні сертифікати, які підтверджують відповідність продукції вимогам, та маркування українською мовою, згідно з вимогами країни-імпортера.

Адміністративні процедури. Включають вимоги до декларування, перевірок на кордоні, зокрема рентген-контролю та лабораторних досліджень. Приклади з міжнародної практики:

ЄС застосовує суворі фітосанітарні стандарти та контролює імпорт овочів через TRACES-систему. Україна впроваджує імпортні вимоги згідно з міжнародними стандартами (WTO, Codex Alimentarius). США регламентує імпорт через Програму дозволів USDA APHIS [18-19].

Нетарифне регулювання імпорту овочів в Україні виконує важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки, захисті внутрішнього ринку та контролі за якістю імпортованої продукції. Основними інструментами залишаються сертифікація, фітосанітарний контроль, квотування та технічні регламенти. Проте, для підвищення ефективності цих заходів необхідне їх гармонійне поєднання із політикою підтримки вітчизняного сільського господарства та зниженням бар'єрів для імпорту лише там, де це об'єктивно обґрунтовано.

1.3 Вимоги до маркування імпортованих овочів

Відповідно до Закону України 771/97-ВР від 23.12.1997 «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» забороняється обіг харчового продукту, маркування якого не відповідає вимогам законодавства. Усі харчові продукти повинні бути відповідно упаковані, марковані з урахуванням вимог Закону України «Про інформацію для споживачів» [2], який встановлює правові та організаційні засади надання споживачам інформації про харчові продукти з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я громадян і задоволення їхніх соціальних та економічних інтересів [20].

Маркування імпортованих овочів в Україні має відповідати загальним правилам маркування харчових продуктів і містити всю необхідну інформацію згідно зі статтею 6: назву продукту, склад, кількість, дату виробництва та термін придатності, умови зберігання, інформацію про виробника (імпортера), а також може містити інформацію про поживну цінність та спосіб використання.

Основні вимоги до маркування овочів:

- Назва продукту: має бути чіткою і зрозумілою, може включати інформацію про сорт, спосіб обробки (наприклад, «свіжі», «заморожені», «сушені»).
- Склад: перелік всіх інгредієнтів, включаючи можливі алергени.
- Кількість: вага нетто (без упаковки) в установлених одиницях вимірювання.
- Дата виробництва та термін придатності: чітко вказані з датами.
- Умови зберігання: необхідні умови для збереження якості продукту.
- Інформація про виробника (імпортера): повна назва, адреса, контактні дані. Для імпортованих товарів – країна походження та дані імпортера.
- Поживна цінність: може містити інформацію про калорійність, білки, жири, вуглеводи, вітаміни та мінерали.

- Інструкція із застосування: якщо потрібно (наприклад, для заморожених продуктів).

Додаткові вимоги:

- Чіткість та розбірливість: шрифт повинен бути чітким, розбірливим і контрастним, висота малих літер – не менше 1,2 мм (або 0,9 мм для невеликих упаковок).

- Відповідність нормативним стандартам: маркування має відповідати вимогам чинного законодавства, включаючи технічні регламенти та стандарти якості.

- Зручність нанесення: маркування повинно бути якісним і міцним, щоб не стиратися і не пошкоджуватися.

Велике різноманіття овочів дозволяє застосовувати різні пакувальні плівки та упаковки і типи тари, але при цьому зобов'язує виробників маркувати свої товари відповідно до законодавства. Говорячи про фрукти та овочі, відразу слід зауважити про продаж на вагу з вторинної упаковки – коробки, без будь-яких маркувань, які доступні саме покупцеві. Наприклад, у супермаркетах, навіть такий тип товару має на увазі зважування та наявність етикетки з маркуванням ваги, дати сортування та термінів придатності, найменування тощо. Багато виробників спочатку при фасуванні використовують маркування за допомогою етикетки на первинній упаковці/коробці. Цей спосіб зручний з використанням спеціального маркіатора “етикерівника”, який створює, так наклейку з маркуванням і відразу клеїть її на необхідне місце. Але такий спосіб не підходить під багато категорій товарів, тому знову ж таки виникають труднощі у виборі маркувального обладнання [21].

Нижче наведено основні рішення щодо друку на конкретних видах упаковки для фруктів та овочів:

- 1) пакети та мішки: краплеструмінні маркіатори; термострумінні маркіатори.
- 2) металеві банки: краплеструменні, лазерні маркіатори;

- 3) картонні коробки та ємності: краплеструминні; термоструминні та лазерні маркіратори;
- 4) термозбіжна плівка та гофротара: краплеструминні; термоструминні; лазерні маркіратори.

Таким чином, маркування імпортованих овочів повинно відповідати статті 6 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів». Зокрема, маркування повинно бути нанесено українською мовою та містити інформацію про: назву продукту, виробника (офіційного імпортера), наявність алергенів, харчову цінність.

1.4 Вимоги до якості і безпеки імпортованих овочів

У зв'язку з глобалізацією торгівлі та активним розвитком міжнародних економічних відносин, зростає обсяг імпорту овочевої продукції в Україну. Імпортовані овочі повинні відповідати встановленим нормативам якості, а також вимогам безпеки для здоров'я споживачів. Контроль за якістю та безпекою такої продукції здійснюється відповідно до чинного законодавства України, міжнародних стандартів, а також угод, ратифікованих у межах Світової організації торгівлі (СОТ) та Європейського Союзу.

Якість харчових продуктів – це сукупність властивостей та характеристик харчового продукту, що визначають його здатність задовольняти потреби споживача з урахуванням безпеки для здоров'я, поживних властивостей, смакових якостей, зовнішнього вигляду та відповідності встановленим нормам і стандартам.

Безпечність харчових продуктів – це відсутність неприпустимого ризику для здоров'я споживача від вживання певного харчового продукту. Іншими словами, це гарантія, що продукт не завдасть шкоди людині за звичайних умов його споживання та/або зберігання [22].

Вимоги до якості овочевої продукції. Якість імпортованих овочів оцінюється за такими основними критеріями (рис. 1. 8).

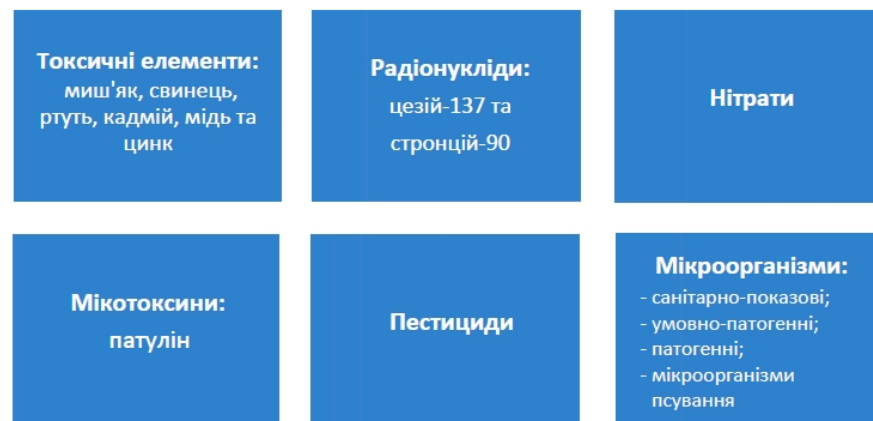

Рисунок 1.8 – Вимоги якості і безпечності плодоовочевої продукції

До характеристик якості плодоовочевої продукції відносять органолептичні та фізико-хімічні показники, які забезпечують відповідність функціональному призначенню та уподобанню споживачів. З-поміж показників якості плодоовочевої продукції визначають зовнішній вигляд, розмір, допустимі відхилення, а також смак і запах. Важливим показником функціональності є енергетична та поживна цінність продукції. Показники якості регламентуються нормативними документами на продукцію (ДСТУ, ТУ У, специфікаціями виробників). Органолептичні показники:

- *Зовнішній вигляд* – овочі повинні мати типовий для кожного виду колір, форму та розмір. Відсутність механічних пошкоджень, плям, тріщин або ознак гnilі є обов'язковою.
- *Стиглість та свіжість* – продукція повинна бути свіжою, не перезрілою або, навпаки, недозрілою. Зберігання повинно забезпечувати збереження органолептичних властивостей.
- *Однорідність партії* – у межах однієї партії овочі повинні мати однакові характеристики – розмір, колір, стан.
- *Упакування та маркування* – тара повинна забезпечувати збереження якості овочів під час транспортування і зберігання. Етикетка має містити назву продукту, країну походження, імпортера, дату пакування та придатності [23-24].

Вимоги до якості детально прописані в ДСТУ, а також гармонізовані з міжнародними стандартами, зокрема Codex Alimentarius та UNECE (Стандарти ЄЕК ООН).

Вимоги до безпечності овочів

Безпечність імпортованих овочів передбачає відсутність у продукції шкідливих речовин, мікроорганізмів і факторів, що можуть негативно вплинути на здоров'я людини. Основні показники безпечності включають:

- *Вміст залишкових кількостей пестицидів* – не повинен перевищувати встановлених гранично допустимих рівнів (ГДР). Пестициди – токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин хімічного чи/та біологічного походження, призначені для захисту рослин. Порушення належної сільськогосподарської практики (GAP) та належної гігієнічної практики (GHP) застосування пестицидів (норм витрат, кратності оброблення, дотримання термінів після оброблення, застосування пестицидів на непередбачених для оброблення культурах, перенесення пестицидів у момент оброблення на розташовані поруч ділянки тощо) може стати причиною перевищення залишкових кількостей у плодоовочевій продукції [25].

- *Вміст нітратів та солей важких металів* (кадмій, свинець, ртуть тощо) – повинен відповідати санітарним нормам, зокрема ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000-2001 [26].

Мікробіологічні показники – овочі повинні бути вільними від патогенних мікроорганізмів, таких як сальмонела, кишкова паличка та інші. Гігієнічні нормативи мікробіологічних показників безпечності харчових продуктів включають такі групи мікроорганізмів:

- санітарно-показові: кількість мезофільних аеробних та факультативно-анаеробних мікроорганізмів (КМАФАнМ), бактерії групи кишкових паличок – БГКП (коліформи);
- умовно-патогенні: *E.coli*, *S. Aureus*;
- патогенні, у тому числі сальмонели, *Listeria monocytogenes*, бактерії роду *Yersinia*;

- мікроорганізми псування – дріжджі, плісєневі гриби, молочнокислі мікроорганізми.

- *Відсутність генетично модифікованих організмів (ГМО) у випадках, коли ГМО не задекларовано або їх використання не дозволене згідно з національним законодавством.*

Контроль здійснюється органами державного контролю, такими як Держпродспоживслужба, митні органи, а також акредитованими лабораторіями. Імпортна продукція, що не відповідає вимогам, не допускається до реалізації на внутрішньому ринку.

Дотримання вимог до якості та безпечності імпортованих овочів є ключовим фактором для захисту здоров'я населення, забезпечення конкурентоспроможності продукції та виконання міжнародних зобов'язань. Система контролю повинна бути ефективною, прозорою та відповідати сучасним викликам, зокрема питанням зміни клімату, фітосанітарної безпеки та інтеграції з європейськими стандартами.

Висновки до розділу 1

1. В цілому, український ринок імпортованих овочів перебуває під значним впливом війни та потребує системних рішень для розвитку вітчизняного овочівництва та зменшення імпортової залежності, зокрема через інвестиції в інфраструктуру зберігання та логістики.

2. Нетарифні механізми регулювання імпорту овочів в Україні відіграють ключову роль у збереженні продовольчої безпеки, підтримці внутрішнього ринку та забезпеченні відповідності імпортованої продукції встановленим стандартам якості. До основних засобів такого регулювання належать процедури сертифікації, фітосанітарний контроль, встановлення квот і застосування технічних вимог. В умовах нестабільного врожаю та зростання імпорту з таких країн, як Туреччина, Польща та інші, ці заходи виконують функцію захисту від надмірної зовнішньої залежності та створюють стимули

для розвитку українських виробників. Водночас для підвищення ефективності нетарифного регулювання важливо поєднувати його з державними програмами підтримки аграрного сектору та застосовувати обмеження на імпорт лише у випадках їх економічного та соціального обґрунтування.

3. Маркування імпортованих овочів має повністю відповідати статті 6 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів». Це означає, що вся інформація на етикетці повинна бути українською мовою та містити такі обов'язкові дані: назва продукту, виробник, наявність алергенів, харчова цінність, термін придатності, умови зберігання.

4. Контроль за якістю та безпечністю імпортованих овочів має вирішальне значення. Це допомагає захистити здоров'я населення, забезпечити конкурентоспроможність української продукції на ринку та виконати міжнародні зобов'язання України. Показники безпечності повинні відповісти вітчизняним наказам та регламентам, а показники якості – вимогам стандарту.

РОЗДІЛ 2

ОБ'ЄКТ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Об'єкт дослідження

Об'єктами дослідження були овочі імпортовані, придбані у роздрібній мережі Сільпо. Помідори Azuro (Франція), (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – Помідори

Перець (країна походження - Португалія), (рис. 2.2.).

Рисунок 2.2 – Перець

Перець міні-капі без кісточок (рис. 2.3), Іспанія.

Рисунок 2.3 – Перець міні-капі

Загалом, в мережі «Сільпо» реалізовується велика кількість імпортованих овочів з різних країн. Для дослідження нами були обрані овочі з різних країн походження, щоб проаналізувати на скільки країна походження впливає на якість, маркування та особливості митних процедур.

2.1 Методи дослідження

Відповідність маркування була визначена згідно критеріїв статті 6 Закону України від 06.12.2018 № 2639-VIII «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» [57].

Усі харчові продукти, що продаються в ЄС, повинні відповідати правилам маркування ЄС, які спрямовані на забезпечення наявності у споживача всієї необхідної інформації для усвідомленого вибору при покупці продуктів харчування.

Маркування не повинно ані вводити покупця в оману щодо характеристик або впливу харчових продуктів, ані приписувати продуктам особливі властивості з профілактики, лікування людських хвороб. Інформація на етикетках повинна бути зрозумілою, легко видимою, розбірливою і незмивною.

У ЄС популярним також є маркування у режимі світлофору (рис. 2.4).

Згідно з чинними правилами ЄС, надання інформації про поживну цінність на лицьовій стороні упаковки не є обов'язковим. Виробники можуть надавати її добровільно за певних умов. Європейська Комісія працює над пропозицією щодо стандартизованого маркування поживних речовин на передній частині упаковки на рівні ЄС у рамках плану дій стратегії «Від ферми до виделки».

У Європі маркування поживної цінності регулюється Регламентом FIC (Регламент (ЄС) № 1169/2011 про надання споживачам інформації про харчові продукти). Окрім визначення обов'язкової інформації про поживну цінність на етикетках харчових продуктів, закон також передбачає використання додаткових форм вираження та іншої «добровільної інформації про харчові продукти» — там, де застосовується більшість FOP-схем — відповідно до конкретних критеріїв, встановлених у статтях 35 і 36.

Рисунок 2.5 – Маркування харчових продуктів. Європейський досвід

У табл. 2.1. зазначено вимоги до маркування відповідно до Закону України від 06.12.2018 № 2639-VIII «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» [2].

Таблиця 2.1 – Вимоги до маркування харчових продуктів [57]

Обов'язкова інформація	Опис
Назва харчового продукту	Назвою харчового продукту є його офіційна назва. Її не можна замінити ім'ям, що охороняється як інтелектуальна власність, торговою маркою або химерною назвою. Конкретні положення стосовно назви харчового продукту та відомості, які повинні його супроводжувати, визначено в Додатку VI до Регламенту (ЄС) №1169/2011.
Перелік інгредієнтів	Переліку інгредієнтів передусе слово «Склад». Перелік повинен включати всі інгредієнти (разом з добавками та ферментами), позначені їхніми специфічними назвами, у порядку зменшення їхньої масової частини, яка була використана в процесі виробництва. Всі інгредієнти у формі створених наноматеріалів, повинні бути позначені в переліку інгредієнтів. За назвами таких інгредієнтів слід поставити в дужках слово «нано». Кожний інгредієнт або допоміжний матеріал для переробки, згаданий в Додатку II до Регламенту (ЄС) №1169/2011., що спричиняє алергічні реакції або нестерпність організму, навіть присутній в готовому продукті в зміненій формі, слід позначати в переліку інгредієнтів і виділяти друком, який чітко виокремлює його назву з інших інгредієнтів (з допомогою шрифту, стилю або кольору фону)
Маса нетто харчового продукту	Для рідких продуктів може бути виражений в одиницях вимірювання об'єму (літр, мілілітр), а для інших продуктів – в одиницях вимірювання маси (кілограм, грам). На харчах, які продаються в рідкому середовищі, слід також позначати масу нетто самого продукту, без рідини. Для заморожених в «глазурі» продуктів маса нетто не повинна включати масу льодової глазури.
Термін зберігання	Це має бути дата, до якої харчовий продукт зберігає свої специфічні властивості за умов належного зберігання. Дата повинна складатися з зазначень дня, місяця та року в такій послідовності, а їй повинні передувати слова «придатний до» або «придатний до кінця».
Умови зберігання або умови використання	За потреби слід зазначати спеціальні умови зберігання та/або використання. Також за потреби слід зазначати умови зберігання та кінцевий термін споживання продукту після розкривання упаковки, щоб забезпечити належне зберігання чи споживання.
Країна або місце походження	Позначення країни походження або місця походження є обов'язковим у таких випадках: якщо брак такої інформації може ввести споживача в оману стосовно фактичної країни походження або місця походження харчового продукту; для м'ясних продуктів, якщо вони охоплені кодами Комбінованої номенклатури, вказаними в Додатку XI. Якщо країна походження або місце походження харчового продукту не збігається з країною або місцем походження основного інгредієнту харчового

Обов'язкова інформація	Опис
	продукту, то про останній також треба вказати або зазначити, що він відрізняється від країни або місця походження харчового продукту.
Інструкція	Якщо є специфічні вимоги до використання, то їх необхідно зазначити.
Вміст алкоголю	Правила стосовно позначення вмісту спирту за об'ємом, у випадку продуктів внесених до Комбінованої номенклатури під кодом 2204, мають бути встановлені в положеннях нормативно-правових актів, що застосовуються до таких продуктів.
Номер партії виробництва	Відповідно до даних виробника.
Заява про поживну цінність	Вказується інформація про білки, жири, вуглеводи, вітаміни і мінеральні елементи.

Органолептичний аналіз проводиться для свіжих і перероблених продуктів. Плоди повинні мати типову форму для певного переробного сорту. Нетиповість форми є ознакою, яка знижує сортність плодів.

Колір, смак, запах плодів і овочів повинні бути властиві певному природному сорту без сторонніх запахів і смаків. Недостатнє забарвлення може свідчити про недозрілість плода і відповідно меншу кількість поживних речовин. Якщо плоди перезрілі, то спостерігається потемніння забарвлення, це також погіршує споживчі властивості. Поверхня плодів повинна бути сухою і чистою, самі плоди – чистими, без механічних пошкоджень та пошкоджень шкідниками, мікробіологічних і фізіологічних захворювань. Наприклад зовнішній вигляд картоплі визначається оглядом поверхні картоплини: позеленіла, зі зморшками, зів'яла, з пошкодженнями, якщо є приховані захворювання – визначаються оглядом зсередини плода на поздовжньому розрізі (розрізають 50 картоплин вихідного зразка). Якщо виявляється хоча б одна з хвороб – розрізають плодів не менше ніж 10% від об'єднаної проби. Глибину пошкодження вимірюють лінійкою у центрі пошкодження. Сухофрукти не повинні бути здутими, білі і сірі кольори не допускаються.

Зараження сухофруктів шкідниками. Для розпізнавання зараження пробу висипають на скло, яке кладуть на темний папір або на оглядову рамку з темним склом, та оглядають плоди. Шкідників видаляють пінцетом і поміщають у пробірку. Якщо проба має температуру меншу ніж 10 градусів за Цельсієм, то її перед дослідженням витримують не менше 30 хв. за температури 20 – 30 градусів з метою активізації шкідників.

Сторонні домішки: металомагнітні вилучають магнітом, інші – через сито. Продукт розглядають через лупу для виявлення дрібних комах та немагнітних частин металу, просіюють через сито з розміром отворів 1,3 і 1,5 мм. Те, що відсіяли, розглядають у лупу і визначають склад домішок. Їх зважують і визначають масову частку у відсотках.

Плоди і овочі розділяють на:

- продукти без будь-яких пошкоджень і хвороб;
- продукти з пошкодженнями і хворобами розділяють за кожним видом окремо і вираховують у відсотках.

Під час оцінки смаку визначають: запах і його типовість для цього виду продукції, наявність сторонніх смаків, присмаків, запахів, консистенцію оцінюють за м'ясистістю і м'якістю (для цього надавлюють на м'якоть плоду), також визначають, чи легко видаляються кісточки (плід розламують). Смак, запах, консистенцію визначають за кімнатної температури. Перед кожною новою пробую рот ополіскують водою.

Вміст нітратів в визначали за допомогою експрес тесту експрес-тесту YOCHEM – сучасного аналізу, який адаптований під просте використання. Тест дуже швидкий у часі та не потребує професійних навичок під час використання.

Експрес-тест на нітрати «YOCHEM» призначений для швидкого визначення нітратів у воді, водних розчинах, овочах, фруктах та м'ясі. Проста процедура перевірки дає змогу отримати результат протягом 1 хвилини.

Аналіз продуктів можна робити власноруч у домашніх умовах, на природі, дачі, у будь-якому іншому місці. При собі потрібно мати тільки тест-

смужки й інструкцію, в якій подано контрольну шкалу для порівняння кольорів.

Щоб провести аналіз на нітрати, потрібно:

- тест-смужку занурити у воду або приєднати до вологого зрізу продукту й потримати 1 хвилину;
- якщо вологи забагато, індикаторну смужку необхідно струсити.

Далі для визначення концентрації нітратів потрібно порівняти колір тест-смужки зі зразками забарвлення контрольної шкали, вибрати ближчий за кольором маркер і переглянути показники вмісту нітратів, а також звірити результат за таблицею «Гранично допустимі концентрації нітратів у продуктах харчування».

Висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи наведено на рис. 2.6.

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ**
вул. Б. Грінченка, 1, м. Київ, 01001, тел. 279-12-70, 279-75-58, факс 279-48-83,
e-mail: info@dpss.gov.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Держспоживслужби
Магалейська В.В.
(підпис)

ВІСНОВОК
державної санітарно-епідеміологічної експертизи

від "12" 02 2021 року № 12.2-18-2/2201

Об'єкт експертизи: ТУ У 20.1-42046095-001:2020 «СМУЖКИ ТЕСТОВІ ДЛЯ ЗАБРУДНЮЮЧОЇ РЕЧОВИНИ. ТЕХНІЧНІ УМОВИ»
(назва об'єкта експертизи)

Код за ДКПП 20.1

Сфера застосування та реалізації об'єкта експертизи: нормативна документація на смужки для аналізу на забруднюючі речовини

Розробник: ТОВ «Українські лабораторії», Україна, 03143, м. Київ, вул. Заболотного Академіка, буд. 150, група нежилых приміщень 204; Код за ЄДРПОУ 42046095
(адреса, місцезнаходження, телефон, факс, E-mail, веб-сайт)

Заявник експертизи: ТОВ «Українські лабораторії», Україна, 03143, м. Київ, вул. Заболотного Академіка, буд. 150, група нежилых приміщень 204; Код за ЄДРПОУ 42046095
(адреса, місцезнаходження, телефон, факс, E-mail, веб-сайт)

За результатами державної санітарно-епідеміологічної експертизи: ТУ У 20.1-42046095-001:2020 «СМУЖКИ ТЕСТОВІ ДЛЯ ЗАБРУДНЮЮЧОЇ РЕЧОВИНИ. ТЕХНІЧНІ УМОВИ» відповідають вимогам діючого санітарного законодавства України і можуть бути погоджені (затверджені)

Висновок дійсний на термін дії ТУ У 20.1-42046095-001:2020 «СМУЖКИ ТЕСТОВІ ДЛЯ ЗАБРУДНЮЮЧОЇ РЕЧОВИНИ. ТЕХНІЧНІ УМОВИ» або внесення змін до ТУ У 20.1-42046095-001:2020 «СМУЖКИ ТЕСТОВІ ДЛЯ ЗАБРУДНЮЮЧОЇ РЕЧОВИНИ. ТЕХНІЧНІ УМОВИ»

Відповідальність за дотримання вимог цього висновку несе заявник. При внесенні змін до нормативного документа щодо сфери застосування, умов застосування об'єкта експертизи даний висновок втрачає силу.

Комісія з питань державної санітарно-епідеміологічної експертизи Центру превентивної медицини Державного управління

Протокол експертизи

Голова комісії

03143, м. Київ, вул. Заболотного, 15
т.(044) 526-55-32 факс (044) 526-50-06
(найменування, місцезнаходження, телефон, факс, E-mail, веб-сайт)

№ 403 від 26.01.2021 р
(№ протоколу, дата його затвердження)

О. Г. Гавриленко
(ініціали та прізвище)

Рисунок 2.6– Висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи

Овочі й фрукти мають природну здатність неоднаково абсорбувати речовини із ґрунту. В залежності від об'ємів накопичування їх розділяють на 3 групи:

- слабка група – 10-90 мг/кг. Сюди відносять кавуни (60 мг/кг), дині (90 мг/кг), ріпчасту цибулю, яблука, груші, виноград столових сортів;
- середня група – 200-600 мг/кг. Це картопля, білокачанна капуста, морква, томати й огірки (по 150 мг/кг), цибуля-перо, перець солодкий (200 мг/кг), кабачки (400 мг/кг), гарбузи;
- найбільше накопичують нітрати – понад 1000 мг/кг – буряк, редиска, листові овочі (салати, шпинат, щавель, капуста салатна, петрушка, селера, кінза, кріп, рукола).

Для овочів у теплицях гранично допустима концентрація нітратів (ГДК) у 1,5-2 рази вища, ніж для тих, що вирощені у відкритому ґрунті.

Для класифікаційної експертизи за УКТЗЕД нами було використано метод відповідей на 5 послідовних питань:

- що це?
- з якого матеріалу виготовлено?
- для чого використовуються?
- у якому вигляді використовується?
- чи єдине це угруповання в якому він описаний?

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРТИЗА ІМПОРТНИХ ОВОЧІВ

3.1 Аналіз маркування імпортованих овочів

Для дослідження маркування були обрані критерії статті 6 Закону України від 06.12.2018 № 2639-VIII «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», аналіз відповідності маркування наведено у таблиці 3. 1.

Таблиця 3. 1 – Відповідність маркування Закону України від 06.12.2018 № 2639-VIII

Обов'язкова інформація	Назва зразка		
	Помідори	Перець міні-мікс снековий свіжий	Перець міні-капі
Назва харчового продукту	Томати черрі сливка свіжі ТМ «Azura»	Перець міні-мікс снековий свіжий	Перець міні-капі без кісточок свіжий
Перелік інгредієнтів	Однокомпонентний продукт	Однокомпонентний продукт	Однокомпонентний продукт
Маса нетто харчового продукту	500 г	175 г	250 г
Термін зберігання	Зазначено слово «врожай» та «дата пакування», але самі дати не зазначені	Не зазначено	Зазначено слово «врожай» та «дата пакування», але самі дати не зазначені
Харчова цінність	Не зазначена	Не зазначена	Не зазначена
Умови зберігання або умови використання	8..+10 °C	Не зазначено	8..+12 °C
Країна або місце походження	Франція / Марокко	Португалія	Іспанія
Імпортёр	ТОВ «ФОЗЗІ КОМЕРЦ», м. Київ, проспект П.Тичини, 1В	ТОВ «ФОЗЗІ КОМЕРЦ», м. Київ, проспект П.Тичини, 1В	ТОВ «ФОЗЗІ КОМЕРЦ», м. Київ, проспект П.Тичини, 1В
Інструкції використання	Продукт готовий до споживання	Продукт готовий до споживання	Перед споживанням ретельно помити у проточній воді
Ціна за упаковку	153,26 грн	99,00 грн	119,00 грн

На рис. 3.1-3.3 наведено приклад маркування овочів

Рисунок 3.1 – Помідори черрі

Рисунок 3.2 – Перець міні сніковий свіжий

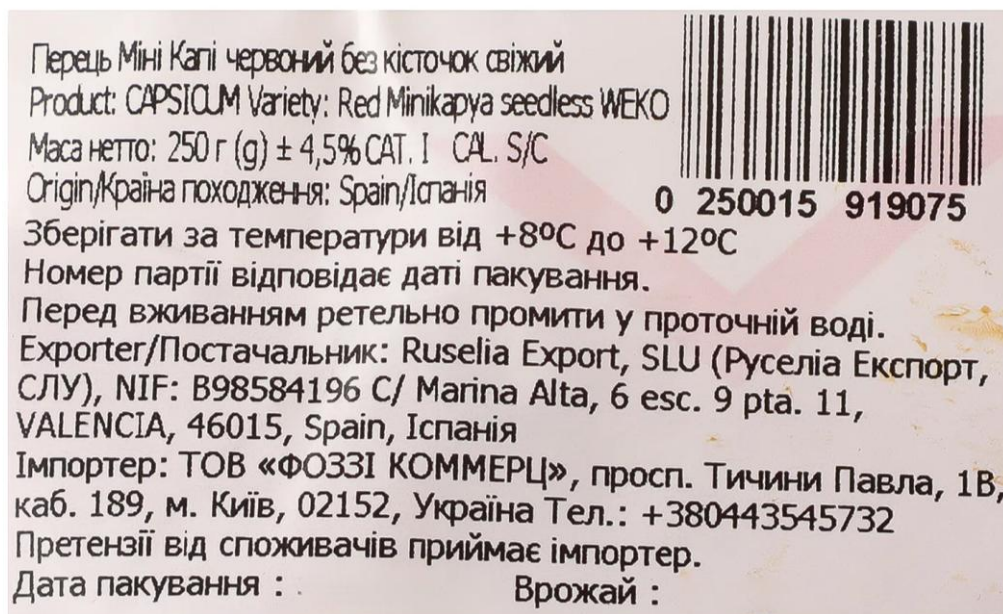

Рисунок 3.3 – Перець «Міні-капі»

Оскільки продукція імпортована, особливий інтерес становить дослідження штрих-коду. Зокрема, у помідорів країна походження на маркуванні зазначена спочатку «Франція», а потім «Марокко». З огляду на це, цікавим є визначення автентичності штрих-кодів на сайті Decode.org.ua (рис. 3.4-3.6).

Розшифровка штрих-коду онлайн

Штрих-код успішно розшифрований:

Код:	3504182920097	✓
Країна:	Франція	
Код виробника:	4182	
Код товару:	92009	
Контрольна сума:	Збігається	✓

Рисунок 3.4 – Розшифровка штрих-коду помідорів

Отже, контрольні цифри штрих-коду співпали, а країною походження є Франція.

Перевірки штрихового кодування показала, що товар є справжнім і штрихове кодування співпало з даними бази.

Розшифровка штрих-коду онлайн

Штрих-код успішно розшифрований:

Код:	8713128257592	✓
Країна:	Нідерланди	
Код виробника:	3128	
Код товару:	25759	
Контрольна сума:	Збігається	✓

Рисунок 3.5 – Перевірка штрих-коду міні перців на порталі Decode.org.ua

Не дивлячись на те, що на товарі зазначено країна походження «Португалія», штрих-код товару вказує на те, що товар походить з Нідерландів.

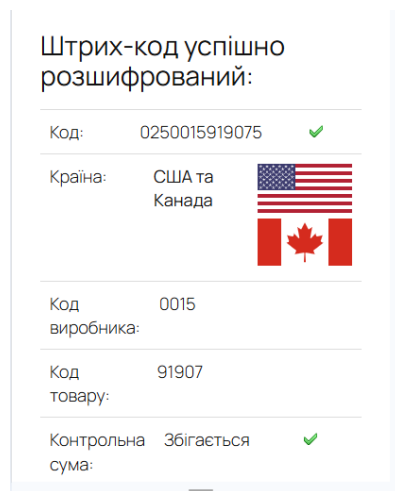

Рисунок 3.6 – Перевірка штрих-коду перців міні-капі на порталі Decode.org.ua

На маркуванні зазначена країна походження Іспанія, а насправді – це Канада або США. Таким чином аналіз маркування показав численні порушення: на жодному з перевірених товарів не зазначено харчову цінність і термін придатності, на міні перці не зазначено умови зберігання. Зазначені країни походження та країни походження відповідно штрих-коду перців міні та міні-капі не збігаються.

3.2 Аналіз овочів за органолептичними показниками

Органолептична оцінка – найзагальніша оцінка якості, виконувана за допомогою органів чуттів людини. За допомогою органолептичного методу можна визначити такі характеристики харчових продуктів, як смак, аромат, забарвлення, форма, звучання, температура, консистенція, а також фальсифікація продукту. Класифікація органолептичних показників, які визначають за допомогою органів почуття наведена на рис. 3. 7.

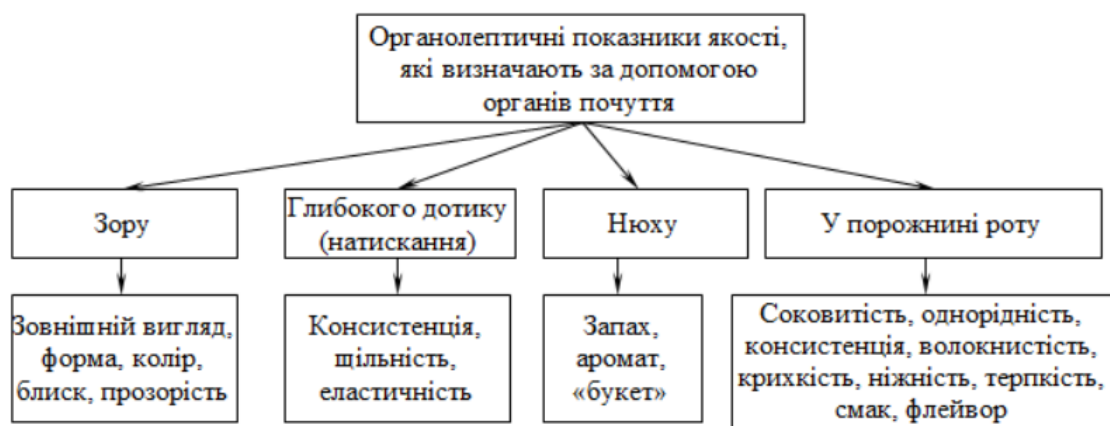

Рисунок 3.7 – Класифікація органолептичних показників якості, які визначають за допомогою органів почуття [58]

Зовнішній вигляд оцінюють за допомогою зору. Для правильного визначення зовнішнього вигляду необхідно мати досвід та знати критерії оцінки. Колір – головний елемент естетичного оформлення. Він сприяє привертанню уваги та є показником доброякісності. Смак та запах – показники якості, від яких залежать споживні властивості продукту. Смак сприймається смаковим апаратом організму людини у ротовій порожнині. Запах – відчуття, яке виникає під впливом пахучих речовин на рецепторі носа. Консистенція – визначається сумою властивостей виробу, які сприймаються органами нюху, зору та дотику. Форма зумовлена виглядом продукту, зручністю зберігання, технологією виробництва та призначенням.

Аналіз органолептичних показників овочів подано у таблиці 3.2.

Таблиця 3. 2 – Аналіз органолептичних показників нетрадиційних олій

Характеристика показника	Назва зразка		
	Томати черрі сливка свіжі ТМ «Azura»	Перець міні-мікс снековий свіжий	Перець міні-капі без кісточок свіжий
Смак	Притаманний помідорам, солодкий	Притаманний перцю, солодкий з гірчинкою	Притаманний перцю, солодкий з гірчинкою
Запах	Стиглих помідорів, солодкуватий	Стиглого перцю	Стиглого перцю
Колір	Червоний	Червоний, зелений, жовтий	Червоний
Наявність забруднень, сторонніх включень	Відсутні	Відсутні	Відсутні
Наявність шкідників	Відсутні	Відсутні	Відсутні

За даними дослідження, викладеного у таблиці 3.2, всі види олій мають притаманні виду органолептичні показники. Для більш детальної оцінки органолептичних показників було здійснене оцінювання кожного показника за 5-баловою шкалою. Діаграма якості органолептичних показників овочів наведена на рис. 3.8.

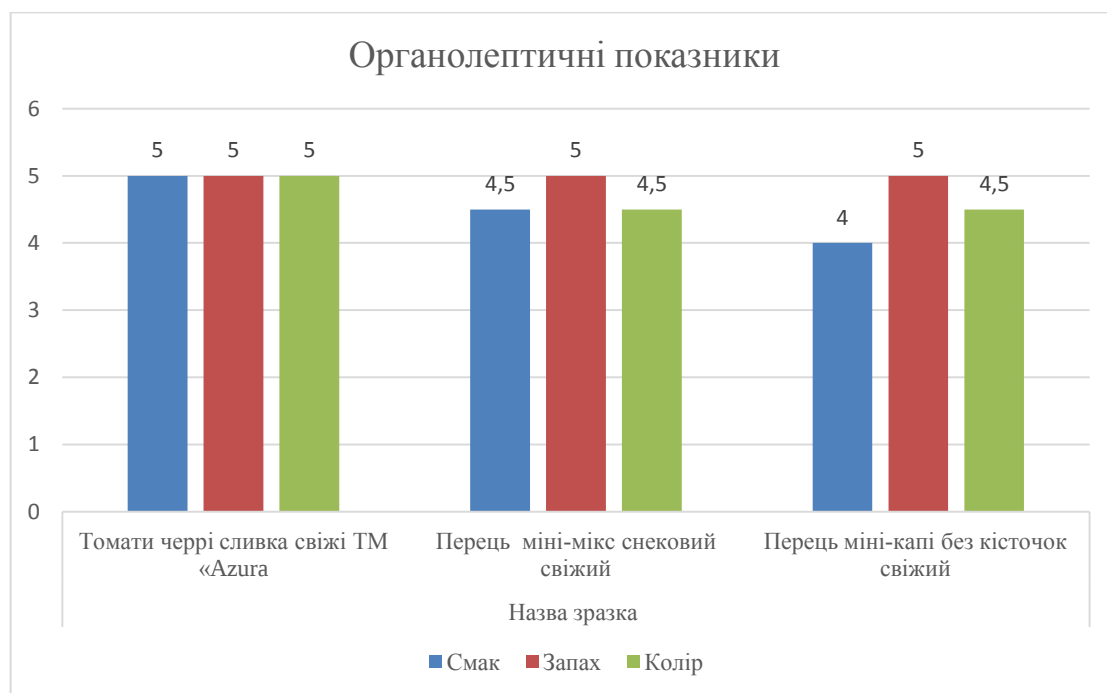

Рисунок 3.8 – Оцінка органолептичних показників якості імпортованих овочів

З даних рис. 3.8 можна зробити висновок, що всі овочі мають досить високі органолептичні показники. Загалом не виявлено сторонніх включень та шкідників, а смак, запах і колір є притаманними овочам.

3.3 Експрес-методи дослідження безпечності овочів

Вміст нітратів у овочевій продукції є важливим показником її безпечності та санітарно-гігієнічної якості. Надмірне накопичення нітратів в овочах може спричинити негативний вплив на здоров'я людини, зокрема призводити до метгемоглобінемії, порушення функцій шлунково-кишкового тракту, алергічних реакцій та інших токсичних ефектів. Тому контроль за вмістом нітратів є обов'язковим при імпорті, зберіганні, переробці та реалізації овочевої продукції.

Нітрати надходять в рослини переважно з мінеральних добрив, які містять азот у вигляді нітрату натрію або калію. Крім того, до накопичення нітратів сприяють:

- надлишкове внесення азотних добрив;
- неправильне зберігання овочів;
- недостатнє освітлення під час вирощування;
- ранні терміни збирання врожаю.

Найбільшу здатність до накопичення нітратів мають такі овочі, як шпинат, буряк, редис, салат, капуста, морква та огірки.

Методи визначення нітратів

Визначення вмісту нітратів у овочах здійснюється за допомогою лабораторних методів, що забезпечують достатню точність та достовірність результатів. Найпоширенішими методами є:

1. Фотометричний метод (з реактивом Грісса)

Заснований на утворенні кольорової азобарвної сполуки в результаті взаємодії нітритів із реактивом Грісса. Попередньо нітрати відновлюються до нітритів, після чого проводиться спектрофотометричне вимірювання при довжині хвилі

538 нм. Метод є досить чутливим, широко застосовується в санітарно-гігієнічній практиці.

2. Іон-селективний метод

Використовуються спеціальні електроди, чутливі до концентрації нітрат-іонів. Метод дозволяє здійснювати експрес-аналіз, підходить для польових умов та швидкої перевірки.

3. Хроматографічний метод (іонна або рідинна хроматографія)

Дозволяє точно визначати концентрацію нітратів у складних матрицях, але потребує складного обладнання та високої кваліфікації персоналу.

4. Напівкількісний тест-смужковий метод

Використовується для попереднього контролю, наприклад, у торговельній мережі або на митному контролі. Заснований на зміні кольору індикаторної смужки при контакті з екстрактом овоча.

Санітарні норми

Допустимі рівні вмісту нітратів регламентуються відповідними нормативними документами, зокрема ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000-2001 «Гігієнічні вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Норми залежать від виду овочів та умов вирощування (відкритий ґрунт або теплиця). Наприклад:

- буряк – до 1400 мг/кг;
- редис – до 1000 мг/кг;
- огірки – до 400 мг/кг;
- картопля – до 250 мг/кг.

Експрес-тест на нітрати YOSHEM– сучасний аналіз, адаптований під домашнє використання. Тест дуже простий у застосуванні, швидкий у часі та не потребує ніяких професійних навичок під час використання.

Тест застосовується для самостійного визначення рівня нітратів у продуктах харчування і воді:

- Рідинні зразки (питна вода, ґрунтова вода, мінеральна вода).
- Рослинні зразки (фрукти, овочі, гриби).
- М'ясні продукти (курятина, телятина, свинина).

Зображення експрес-тесту наведено на рис. 3.9.

Рисунок 3.9 – Фотографічне зображення експрес-тесту на нітрати

Надлишковий вміст нітратів у людському організмі призводить до порушення обміну речовин, негативно діє на імунну й центральну нервову систему, серце, нирки і печінку. Особливо вразливі до токсичної дії нітратів та нітритів діти, вагітні жінки і люди з хронічним захворюваннями органів кровотворення, нервової та серцево-судинної системи і системи дихання. Безпечна доза нітратів для дорослої людини становить 5 мг на 1 кг маси тіла. Безпечна доза нітратів для підлітків – 50 мг на день, а для новонароджених норма взагалі мізерна – 10 мг.

Для перцю ГДК нітратів становить 250 мкг, а для томатів 300 мкг. Результати дослідження зображені на рис 3.10.

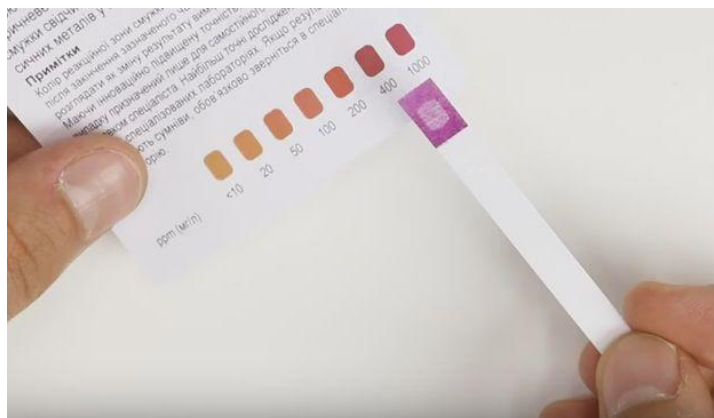

Рисунок 3.10 Результати дослідження

Таким чином, результати експрес-дослідження показали, що вміст нітратів у помідорах становить 300 мг/кг, а у перці – 200 мг/кг, що є у межах норми.

Контроль вмісту нітратів у овочах є критично важливим елементом забезпечення харчової безпеки. Своєчасне виявлення надлишкових концентрацій нітратів дозволяє запобігти ризикам для здоров'я споживачів. Вибір методу аналізу залежить від цілей дослідження, умов проведення та наявного обладнання. У рамках системи державного контролю необхідно забезпечити регулярний моніторинг як вітчизняної, так і імпортованої овочевої продукції.

3.4. Класифікаційна експертиза овочів за УКТЗЕД

Класифікаційні експертизи це одна з найбільш складних і відповідальних митних експертиз. Складність її полягає в тому, що як правило необхідно ідентифікувати товар, а для деяких товарів проводити матеріалознавчу експертизу. Разом із тим необхідна кропітка робота з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) у відповідності з певними правилами [64].

Основним завданням класифікаційної експертизи є визначення товарної позиції, підпозиції, категорії та підкатегорії, тобто визначається десятизначний код за УКТЗЕД.

УКТЗЕД – це систематизований перелік товарів, який включає код товару, його найменування, одиницю виміру та обліку. В УКТЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними підпозиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів. Товарні категорії – уніфіковано з Комбінованою номенклатурою європейського союзу. Специфіка класифікації товарів на національному рівні у УКТЗЕД відображена у дев'ятому та десятому розрядах коду.

Кожний конкретний товар повинен бути однозначно визначений тільки одним кодом УКТЗЕД. Для забезпечення визначення коду товару тільки одним кодом в УКТЗЕД:

- групи товарів не повторюються по змісту;
- перелічені всі товари, що можуть перетинати кордон;
- для виключення можливості присвоєння декількох кодів товару залежно від застосування критерію матеріалу, з якого він виготовлений, або призначення, класифікація товарів здійснюється відповідно до вимог «Основних правил інтерпретації класифікації товарів».

Таким чином, система кодування забезпечує високий ступінь деталізації номенклатури товарів. Це має особливе значення для її застосування в національних товарних номенклатурах: держави, не порушуючи відповідних міжнародно-правових норм, що закріплюють основи системи кодування, одержують можливість у відомих межах змінювати рівень деталізації виходячи з національних інтересів. Розроблена система кодування дозволяє за необхідності провести подальше розширення номенклатури товарів без порушення системи класифікації.

Таблиця 3.3 – Ознаки для визначення митного найменування об'єкта дослідження

Питання, на які необхідно дати відповіді під час визначення класифікаційних угруповань товару за УКТЗЕД	Відповіді на питання
1. Що це?	Помідори черрі
2. Із якого матеріалу (чи речовини) виготовлено?	Помідори
3. Для чого використовується?	Харчовий продукт
4. В якому вигляді використовується?	В готовому
5. Чи єдине це угруповання, в якому він описаний?	Відповідь отримуємо за результатами проведення класифікаційної експертизи

На рис. 3.10 наведено структуру коду УКТЗЕД помідорів.

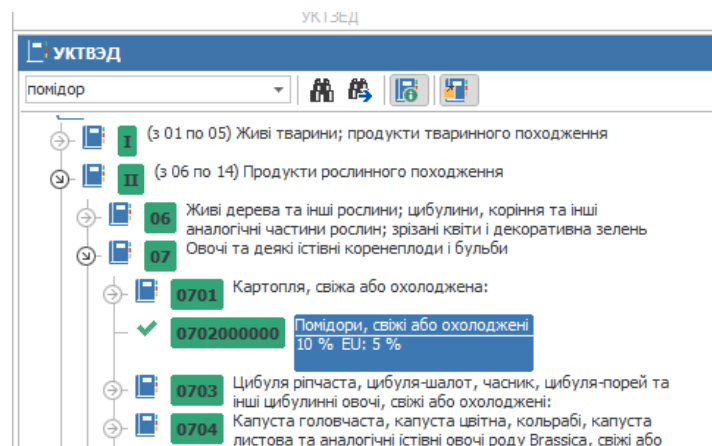

Рисунок 3.10 – Структура коду помідорів за УКТЗЕД

Для порівняння код перцю представлено на рис. 3.11.

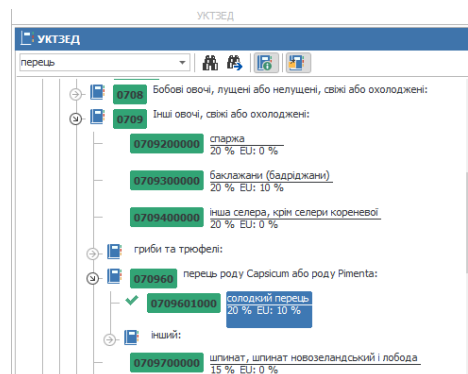

Рисунок 3.11 – Код перцю за УКТЗЕД

Як видно з рисунку, ставка мита є вищою для перцю солодкого, ніж для помідорів. Саме цим і пояснюється достатньо висока ціна на імпортований перець в Україні.

У таблиці 3.4 наведено детальний опис структури коду товару «помідори».

Таблиця 3.4 – Характеристика рівнів класифікації об'єкту дослідження

Найменування рівня класифікації	Код згідно УКТЗЕД	Назва товарів
1	2	3
Розділ	I	Продукти рослинного походження
Група	07	Овочі та деякі їстівні коренеплоди
Товарна позиція	-	Не деталізована
Товарна підпозиція	-	Не деталізована
Товарна категорія	-	Не деталізована
Товарна підкатегорія	0702000000	Помідори свіжі або охолоджені

Враховуючи дані та аналізуючи результати класифікації, згідно з УКТЗЕД табл.3.4, сформовано класифікаційне рішення (табл. 3.5.)

Таблиця 3.5 – Класифікаційне рішення стосовно класифікації та кодування товарів в УКТЗЕД

Код товару згідно з УКТЗЕД	Опис товару
0702000000	Помідори черрі ТМ «Azura»

Дане класифікаційне рішення буде використане під час:

- формування інформаційно-аналітичної довідки;
- встановлення тарифних та нетарифних методів регулювання імпорту винограду столового ;
- при заповненні граф 31 та 33 МД.

Висновки до розділу 3

1. Аналіз маркування показав численні порушення: на жодному з перевірених товарів не зазначено харчову цінність і термін придатності, на міні перці не зазначено умови зберігання. Зазначені країни походження та країни походження відповідно штрих-коду перців міні та міні-капі не збігаються відповідно до даних сайту Decode.org.ua. Так, у міні перців на маркуванні зазначена країна походження Португалія, тоді як насправді це Нідерланди. У перців міні-капі зазначена країна походження Іспанія, а насправді це США або Канада. На маркуванні помідорів було вказано, що вони походять з Франції та з Марокко одночасно, але розшифровка штрихового коду показала, що вони походять з Франції.

2. Всі овочі мають досить високі органолептичні показники. Загалом не виявлено сторонніх включень та шкідників, а смак, запах і колір є притаманними овочам.

3. Експрес-тестом YOCHEM було визначено вміст нітратів у овочах. Результати експрес-дослідження показали, що вміст нітратів у помідорах становить 300 мг/кг, а у перці – 200 мг/кг, що є у межах норми.

4. Визначено код товару «помідори» за допомогою класифікаційної експертизи відповідно до УКТЗЕД. Він визначений як 0702000000. Товар класифікується у розділі 1 «Продукти рослинного походження», група – 07 «Овочі та деякі їстівні коренеплоди».

РОЗДІЛ 4

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ОВОЧІВ У РЕЖИМІ ІМПОРТУ

4.1 Аналіз нормативно-правових актів в яких обумовлено порядок переміщення овочів через митний кордон України

Для аналізу нормативно-правових документів нами сформовано довідку по товару на помідори за допомогою програми MD Office (додаток Б). Процес формування довідки наведено на рис. 4.1.

The screenshot shows the MD Office™ MD Info application interface. The title bar indicates the version is 8.0.1.28 (14/11/2023) and the document is a summary declaration (0702000000). The interface is divided into several sections:

- Умови формування (Formulation Conditions):**
 - Тип довідки: Загальна довідка
 - Код товару: 0702000000
 - Країна походження: Франція
 - Довідка на дату: 02.06.2025
 - Митний режим: Імпорт (ІМ 40)
 - Додатково:
 - Митниця: Вінницька митниця
 - Країна на кордоні: Молдова
 - Вид транспорту: Автомобільний транспорт
- Довідка по товару (Goods Declaration):**
 - Довідка по товару 0702 00 00 00 на 15/06/2025
 - Додаткова одиниця виміру: відсутня
 - Діє з 01/01/2023
 - Напрямок переміщення: ввезення, вивезення та транзит
- Найменування товару (Goods Description):**
 - Овочі та деякі істівні коренеплоди і бульби
 - Помідори, свіжі або охолоджені
- Платежі при митному оформленні товару (Payments at customs clearance):**
 - Ввізне (імпортне) мито (Import duty):**
 - Мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України.
 - Ввізне мито нараховується на товари та інші предмети при їх ввезенні на митну територію України.
 - (пільгова/повна): 10 %
 - Документ: [ВРУ, Закон] № 2697-IX від 19/10/2022 "Про Митний тариф України"
 - Діє з 01/01/2023
 - Ввізне мито (Вільна торгівля з країнами ЄАСТ) (Import duty (Free trade with EFTA countries)):**
 - Код преференції - 403.
 - Ст. 17 Протоколу про правила визначення походження Угоди від 24.06.2010:
 - Діє вилуго "прямого транспортування", (ст. 14 Протоколу про правила визначення походження Угоди від 24.06.2010;
 - Преференція може бути застосована за умови подання одного з таких документів:
 - (а) сертифікат із перевезення товару EUR-1; або
 - (б) сертифікат із перевезення товару EUR-MED; або
 - (в) "декларація походження" або "декларація походження EUR-MED" (напис встановленого зразка, зроблений експортером на інвойсі або іншому товаросупровідному документі).
 - (пільгова): 10 %
 - Група країн: Угода ЄАСТ (Ісландія, Норвегія, Швейцарія, Ліхтенштейн) - "403"
 - Документ: [Угоди, Торговельні] № 5/н від 24/06/2010 "Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАСТ"

Рисунок 4.1 – Процес формування довідки по товару

Згідно законодавства України під час імпорту товарів сплачуються такі митні платежі:

- ввізне (імпортне) мито – і повне і пільгове становить 10 %;
- податок на додану вартість (ПДВ) становить 20%;
- єдиний збір у пунктах пропуску – визначається залежно часу і місця пункту пропуску.

Ввізне (імпортне) мито – мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України. Ввізне мито нараховується на товари та інші предмети при їх ввезенні

на митну територію України. Згідно Закону України № 584-VII від 19.09.2013 «Про митний тариф України» [65].

Наступною умовою ввезення оливкової олії на митну територію України є сплата ПДВ. ПДВ(податок на додану вартість) - непрямий податок на товари й послуги. Об'єктом оподаткування є операції платників податку з ввезення товарів на митну територію України. З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений Митним кодексом України. Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата подання митної декларації для митного оформлення. База оподаткування операцій з постачання товарів, ввезених платником на митну територію України, визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче митної вартості товарів, з якої були визначені податки і збори, що справляються під час їх митного оформлення, з урахуванням акцизного податку та ввізного мита.

Згідно закону України № 713-VII від 19.12.2013 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставок окремих податків» ставка ПДВ при ввезенні оливкової олії на територію України з Туреччина складає – 20%.

Згідно Закону України № 1212- XIV від 04.11.1999 «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України» єдиний збір у пунктах пропуску справляється одноразово залежно від режиму переміщення (ввезення, транзит) за єдиним платіжним документом в залежності від виду, місткості або загальної маси транспортних засобів, визначених у статті 5 цього Закону, і справляється за здійснення санітарного, ветеринарного, фітосанітарного, радіологічного та екологічного контролю вантажів і транспортних засобів, за проїзд транспортних засобів автомобільними дорогами України та за проїзд автомобільних транспортних засобів з перевищенням встановлених розмірів загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Єдиний збір складається з:

- плати за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами;
- плати за здійснення передбачених Законом видів контролю вантажу і транспортного засобу;
- додаткової плати за проїзд автомобільного транспортного засобу з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Єдиний збір не справляється:

- у разі перетинання державного кордону України залізничними вагонами без вантажів;
- з транспортних засобів, якими перевозяться вантажі гуманітарної допомоги, якщо товаросупровідні документи оформлені на отримувачів гуманітарної допомоги в Україні, що внесені до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги.
- у випадку транзиту вантажу, що не підлягає пропуску через митний кордон України та перевантажується на інший транспортний засіб у зоні митного контролю пункту пропуску, який є одночасно пунктом в'їзду та виїзду цього вантажу.

Нетарифне регулювання імпорту олії в Україну включає:

- радіологічний контроль;
- державний контроль харчових продуктів;
- фітосанітарний контроль;
- санітарно-епідеміологічний контроль.

Радіологічний контроль проводиться безпосередньо на кордоні посадовими особами Державної екологічної інспекції Міністерства екології та природних ресурсів України. Під час вивезення вантажів і транспортних засобів за межі митної території України контроль здійснюється на митній території України. Підтвердженням проведення радіологічного контролю є наявність у товаросупровідних документах відмітки «Радіологічний контроль» або відмітки «Екологічний контроль». Штамп "Радіологічний контроль" застосовується для вантажів, що не підлягають екологічному контролю

Інформація про проведення державного контролю харчових продуктів зазначається для харчових продуктів, які підлягають санітарно-епідеміологічному контролю.

Митний контроль і митне оформлення здійснюються після проведення фітосанітарного контролю. На товаросупровідних (товарно-транспортних) документах проставляється відбиток штампа «Ввезення в Україну дозволено». Фітосанітарний сертифікат, який видано країною експортером повинен супроводжувати товари, що підлягають цьому виду контролю. На митні органи покладено повноваження зі здійснення в пунктах пропуску через державний кордон України державного фітосанітарного контролю та санітарно-епідеміологічного контролю окремих товарів, що ввозяться на митну територію України, у формі попереднього документального контролю.

4.2 Підготовка пакету документів для митного оформлення та декларування овочів у режимі «імпорт»

Для митного оформлення помідорів було надано такий пакет документів:

- договір на митно-брокерське обслуговування;
- контракт № 25 від 16.03.2025 р.;
- специфікація № 5 від 17.03.2025 р.;
- пакувальний аркуш № 7 від 17.03.2025 р.;
- міжнародна товарно-транспортна накладна (CMR).
- рахунок-фактура № 7 від 18.03.2025 р.;
- сертифікат про переміщення форми EUR 1 № 127809457;

Договір на митно-брокерське обслуговування — це документ, який регулює відносини між замовником (експортером або імпортером) та митним брокером. Цей договір є ключовим для легального та ефективного проходження митних процедур. Договір на митно-брокерське обслуговування (додаток В) структуровано наступним чином.

Предмет договору. Цей пункт чітко визначає суть угоди: які саме послуги надає митний брокер. Зазвичай, це комплекс послуг, пов'язаних з митним оформленням товарів. Приклади:

- Митне декларування. Складання та подання митних декларацій (імпортних, експортних, транзитних).
- Консультаційні послуги. Надання роз'яснень щодо митного законодавства, тарифних та нетарифних заходів регулювання, правил класифікації товарів та визначення митної вартості.
- Представництво інтересів. Представництво замовника в митних органах, надання необхідних документів, участь у перевітках та оглядах товарів.
- Отримання дозвільних документів. Допомога в отриманні ліцензій, сертифікатів, дозволів, необхідних для митного оформлення.
- Супровід вантажів. Моніторинг проходження митних процедур, інформування замовника про статус вантажу.
- Зберігання документів. Зберігання копій документів, пов'язаних з митним оформленням.

Важливо, щоб цей пункт був максимально деталізований, аби уникнути двозначності щодо обсягу наданих послуг.

Права та обов'язки сторін. Цей розділ розмежовує відповідальність і повноваження кожного учасника угоди. Права та обов'язки Замовника:

- Права:
 - Отримувати своєчасну та якісну послугу з митного оформлення.
 - Отримувати консультації з питань митного законодавства.
 - Вимагати звітності про виконані брокером дії.
 - Контролювати процес оформлення в межах, передбачених договором.
- Обов'язки:

- Надавати повну та достовірну інформацію. Своєчасно надавати брокеру всі необхідні документи та відомості про товар (комерційні, транспортні документи, технічні описи, відомості про митну вартість тощо).
- Забезпечувати доступ до товарів. Надавати митному брокеру (або його представнику) доступ до товарів для огляду, якщо це необхідно для оформлення.
- Сплачувати митні платежі. Своєчасно та в повному обсязі сплачувати всі митні платежі, податки та збори, пов'язані з переміщенням товарів через кордон.
- Оплачувати послуги брокера. Своєчасно та в повному обсязі оплачувати послуги виконавця згідно з умовами договору.

Права та обов'язки Виконавця (митного брокера):

- Права:
 - Вимагати від замовника повну та достовірну інформацію та документи.
 - Відмовляти в наданні послуг у разі ненадання замовником необхідних документів або інформації.
 - Отримувати оплату за надані послуги.
 - Звертатися до компетентних органів для роз'яснень або отримання дозволів.
- Обов'язки:
 - Дотримуватися законодавства. Здійснювати митне оформлення відповідно до чинного законодавства України та міжнародних норм.
 - Забезпечувати конфіденційність. Зберігати комерційну таємницю та іншу конфіденційну інформацію, отриману від замовника.
 - Своєчасно та якісно виконувати послуги. Здійснювати митне оформлення в обумовлені терміни, мінімізуючи затримки.
 - Інформувати замовника. Повідомляти замовника про хід митного оформлення, можливі проблеми або зміни в законодавстві, що можуть вплинути на процес.

Термін виконання робіт. Цей пункт встановлює строки, протягом яких митний брокер зобов'язаний виконати свої зобов'язання з митного оформлення.

Умови сплати митних платежів. Цей розділ деталізує, хто, як і коли сплачує митні платежі (мити, ПДВ, акцизний податок, інші збори):

Розрахунки та умови оплати послуг виконавця. Цей пункт регламентує фінансові взаємовідносини сторін за послуги брокера:

Згода-повідомлення. Цей пункт є важливим з точки зору законодавства про захист персональних даних та взаємодії з митними органами. Він, як правило, містить:

- Згоду на обробку персональних даних. Замовник дає згоду на збір, обробку та зберігання його персональних даних (або даних його представників) для цілей митного оформлення.
- Повідомлення про права. Замовник підтверджує, що йому роз'яснено його права як суб'єкта персональних даних.
- Згода на представництво. Підтвердження згоди на те, що брокер представлятиме інтереси замовника в митних органах.

Форс-мажорні обставини. Цей розділ визначає обставини непереборної сили, які можуть перешкодити одній зі сторін виконати свої зобов'язання і звільняють її від відповідальності за таке невиконання. До них зазвичай відносять:

- Стихійні лиха (землетруси, повені).
- Військові дії, теракти.
- Блокади, страйки, ембарго.
- Рішення державних органів, що унеможливають виконання договору.
- Інші надзвичайні та невідворотні події.

Арбітраж (Вирішення спорів). Цей пункт регламентує порядок врегулювання розбіжностей та спорів, що можуть виникнути між сторонами в процесі виконання договору. Зазвичай передбачаються наступні етапи:

- Досудове врегулювання (переговори). Сторони зобов'язуються намагатися вирішити всі суперечки шляхом переговорів та консультацій.
- Судовий порядок. Якщо переговори не принесли результату, спір передається на розгляд до суду. Зазначається, який саме суд (наприклад, господарський суд за місцезнаходженням відповідача або інший, за домовленістю сторін) є компетентним для розгляду таких спорів.
- Застосовне право. Вказується, законодавство якої країни застосовується до цього договору (зазвичай, законодавство України).

Термін дії, внесення змін і дострокове припинення договору. Визначає конкретний період. Договір діє з дати підписання до певної дати або до виконання всіх зобов'язань.

Місцезнаходження та реквізити сторін

Цей пункт містить повну юридичну та контактну інформацію про Замовника та Виконавця:

- Для юридичних осіб:
 - Повна назва підприємства.
 - Код ЄДРПОУ.
 - Юридична адреса.
 - Банківські реквізити (рахунок, назва банку, МФО).
 - Контактні дані (телефон, email).
 - Посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника, який підписує договір.
- Для фізичних осіб-підприємців:
 - ПІБ.
 - РНОКПП (ПІН).
 - Адреса реєстрації.
 - Банківські реквізити.
 - Контактні дані.

Ці дані є критично важливими для юридичної ідентифікації сторін, здійснення розрахунків, відправлення кореспонденції та вирішення можливих спорів.

Зовнішньоекономічний контракт – матеріально оформлена угода двох чи більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їхніх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

До поданого пакету документів було прикладено контракт № 56 від 23.06.2023 р. (додаток Г), який містить наступну інформацію:

- відправник (далі по тексту – Продавець): Дісма Інтернешнл, Франція.
- отримувач (далі по тексту – Покупець): ТОВ «Фоззі Комерц».
- загальна кількість місць: 20;
- загальна маса брутто: 21701,5 кг;
- загальна маса нетто: 2000 кг;
- загальна сума: 5173 EUR;
- країна походження: Іспанія;
- банк отримувача: р/р 7490185544180970 в Приватбанк, Україна;
- банк-кореспондент: р/р 8534254789412556 в Brander, Франція.

Предметом поставки є такий товар: помідори черрі ТМ «Азура». Товар, поставляється Покупцю однією партією. Партія товару визначається специфікацією, в якій зазначається: найменування товару, кількість товару, що повинна постачатися в партії, часткове співвідношення (асортимент, номенклатура) за сортами тощо. Якість товару, що поставляється, повинна відповідати стандарту ДСТУ 3246-95 Томати свіжі. Технічні умови постачання.

Партія товару, що узгоджена відповідною специфікацією повинна бути поставлена Покупцю не пізніше 30 червня 2025 року. Постачання здійснюється на умовах поставки CIF (Інкотермс-2020). Перехід права власності відбувається в момент поставки партії товару. Пунктом постачання товару за цим Договором

є м. Київ.

-Обов'язки Постачальника згідно договору постачання: попередити Покупця про всі права третіх осіб на товар, що постачається.

-постачати Покупцеві товар, за умов даного Договору.

-у разі якщо Покупець відмовився від прийняття товару, який не відповідає за якістю стандартам зазначеним в п. 2.3 або умовам Договору розпорядитися товарами у десятиденний строк (для товарів, що швидко псуються протягом 24 годин з моменту одержання повідомлення від Покупця).

Обов'язки Покупця згідно договору постачання:

-прийняти товар, крім випадків, коли він має право вимагати заміни товару або право відмови від договору.

-оплачувати товар згідно з умовами визначеними у цьому Договорі та в специфікації.

Права Постачальника згідно договору постачання:

- вимагати від Покупця прийняття товару, що відповідає умовам визначеним в Договорі та в специфікації.

- припинити постачання чергової партії товару, якщо Покупець не повністю сплатив вартість попередньої партії товару.

Права Покупця згідно договору постачання:

- вимагати від Постачальника постачання товару.

-разі поставки товару більш низької якості, ніж вимагається стандартом, відмовитися від прийняття та оплати товару, а якщо товар уже оплачений, вимагати повернення сплаченої суми.

Специфікація № 5 від 25.06.2025 р. – це невід'ємна частина договору № 25 від 26.06.2025 р, в якій було обумовлено загальна кількість партії кукурудзяної олії. Вона містить в своєму складі такі пункти:

- найменування та опис товару – помідори черрі;

- кількість – 200 ящиків;

- ціна за одиницю – різна, залежно від кількості;

- вартість – 5173 EUR.

Пакувальний аркуш - документ, у якому відображаються всі види й сорти товару, наявного в кожному товарному місці (наприклад, у контейнері, ящику, коробці), тобто він дає інформацію про кількість виду тари (число одиниць в упаковці) і номер упаковки (місця). Зазвичай його використовують тоді, коли одна упаковка містить різні за асортиментом товари. Цей лист може застосовуватись і як доповнення до рахунка-фактури. Це трапляється в разі відправлення великої кількості найменувань товарів, незбігу кількості, ваги або вмісту кожного індивідуального місця. Фактично вміст пакувального аркуша і рахунка-фактури є однаковим; відмінність полягає в тому, що в пакувальному листі відсутні ціни. Пакувальний аркуш назву товару; кількість пакувальних місць; вид пакування; масу нетто і брутто.

Рахунок-фактура – це документ, який продавець надає покупцеві та в якому зазначено перелік товарів, їх кількість, ціни, а також характеристики продукції, умови постачання і інформація про відправника й одержувача. Він виступає основою для оплати поставлених товарів або наданих послуг відповідно до визначених у ньому умов. У міжнародній торгівлі аналогом рахунку-фактури є інвойс. Рахунок-фактура (додаток Д) містить в своєму складі інформацію про: продавця, покупця, вантажоотримувача, умови поставки, країну походження, найменування товару, одиницю виміру, ціну за одиницю, вартість, масу нетто.

CMR – міжнародна товарно-транспортна накладна. Цей документ підтверджує укладення договору міжнародного автомобільного перевезення вантажу. Накладна CMR діє на підставі Конвенції про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ). Дана конвенція регулює відносини, які виникають у процесі міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом. Заповнює накладну CMR відправник вантажу.

Сертифікат про походження товару – це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий органом держави-експортера, уповноваженим відповідно до національного законодавства. Він є підставою

для надання суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності преференції та пільг щодо сплати митних зборів у межах режиму найбільшого сприяння або іншого правового режиму. Відомості про сертифікат походження товару зазначають у графі 44 митної декларації «Додаткова інформація/подані документи».

Країною походження товарів вважається країна, де товари було повністю вироблено або піддано достатній переробці чи обробці.

Сертифікат переміщення товару оформляється на кожну поставку товару, що здійснюється одночасно одним або кількома транспортними засобами одному й тому ж вантажоодержувачу від одного й того ж вантажопостачальника (якщо інше не передбачено міжнародними угодами). За заявкою замовника можливе оформлення сертифікатів походження на кожний транспортний засіб.

Узагальнюючи проведені дослідження, можна констатувати, що система митного оформлення відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності зовнішньоекономічної діяльності та наповненні державного бюджету. Центральне місце в цьому процесі посідає документальне забезпечення, оскільки саме правильність, повнота та своєчасність подання необхідних документів є запорукою успішного та швидкого проходження митних процедур.

4.3 Заповнення митної декларації на імпорт партії помідорів з використанням програмного забезпечення MD-DECLARATION

Митна декларація – заява встановленої форми, в якій зазначена митна процедура, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови та способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури.

Митна декларація для переміщення товарів через митний кордон України була сформована за допомогою програмного забезпечення Md-Declaration.

Графа 1 «Декларація» У графі зазначається тип ВМД, який формується за схемою:

2-значний літерний код відповідного напрямку переміщення товарів, транспортних засобів та інших предметів (далі - товари):

ІМ - увезення в Україну;

ЕК - вивезення з України;

ТР - транзит через митну територію України; 2-значний код митного режиму відповідно до Класифікатора процедур переміщення товарів через митний кордон України:

40 – імпорт в Україну;

10 – експорт з України;

80 - транзит через митну територію України;

3-літерний код особливості операції

02 - Переміщення товарів як гуманітарної допомоги

28 - Переміщення фізичними особами товарів, не призначених для виробничої або іншої комерційної діяльності, понад встановлені вартісні та кількісні квоти

Графа 2 «Відправник/Експортер». У графі 8 «Одержувач» і зазначаються відомості про одержувача товарів відповідно до умов зовнішньоекономічного договору (контракту):

1. ідентифікаційний код платника податків за **ЄДРПОУ** або ідентифікаційний номер платника податків за **ДРФО** (за наявності) - у правому верхньому кутку;

2. найменування та місцезнаходження юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, її місце проживання й відомості про документ, що посвідчує особу; у нижній частині графі після знака "N" проставляється ідентифікаційний номер одержувача присвоєний митницею (рис. 4.1).

Рисунок 4.1 – Графи 2,8 митної декларації

Графа 5 «Всього товарів», в якій зазначається загальна кількість задекларованих у митній декларації товарів. Кількість товарів повинна відповідати кількості граф 31 митної декларації, що заповнюються.

Графа 6 «Всього місць», графа заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення. Зазначається загальна кількість вантажних місць задекларованих у митній декларації, що складає 21 місце (рис. 4.1).

Графа 11 «Торговельна країна / Країна виробництва». Містить інформацію про літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни місцезнаходження особи, відомості про яку зазначені в графі 8 митної

декларації – Франція.

Згідно графи 24 «Характер угоди» переміщення товарів здійснюється у вільно конвертованій валюті, у євро.

Графа 25 «Вид транспорту на кордоні» заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення. У лівому підрозділі графи проставляється код згідно з класифікатором видів транспорту виду транспорту транспортного (транспортних) засобу (засобів), на якому (яких) здійснюватиметься перетин митного кордону при вивезенні товарів за межі митної території України, або відповідної комбінації транспортних засобів, в нашому випадку це вантажний автомобіль, код 30.

Вид транспорту в межах країни заповнюється, якщо здійснюється переміщення митною територією України. У лівому підрозділі графи проставляється код згідно з класифікатором видів транспорту виду транспорту транспортного (транспортних) засобу (засобів), на якому (яких) безпосередньо перебувають товари при пред'явленні митниці відправлення, або відповідної комбінації транспортних засобів, а саме вантажний автомобіль код 30.

6. Кількість місць	10
11. Торг. країна	FR Франція
15a. Код країни відпр.	FR Франція
20. Умови поставки	CPT
22. Валюта	EUR євро
24. X-р угоди	11
24. Валюта	EUR євро
25. Вид транспорту на кордоні	30
26. Вид транспорту в межах країни	
27. Місце завантаження/розвантаж.	UA401080 Вінницька митниця
29. Митниця на кордоні	UA401080 Вінницька митниця
30. Місцезнаходження товарів	100-223-1-1

Рисунок 4.2 – Діалогове вікно програми MD Declaration графи 11,15a, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30

Графа 28 «Фінансові та банківські відомості». Графа заповнюється у разі здійснення грошових розрахунків за товар. У графі наводяться відповідно до умов зовнішньоекономічного договору (контракту) окремими рядками відомості про уповноважені банки особи, яка здійснює розрахунки за зовнішньоекономічним договором (контрактом).

Графа 12 описує митну вартість (рис. 4.3).

Розрахунок загальної митної вартості

20. Умови поставки: ☐ CPT

22. Валюта: EUR

24. Характер угоди: 11 валюта: EUR

Загальна маса бруutto: 0 кг (сума 35-х граф)

Вкажіть точку переходу відповідальності:

☐ Територія нерезидента ☒ Територія резидента ☐ Резидент

Кордон або український порт

Рахунок-фактура

Найменування виду витрат	Сума в вал.	Вал.	Курс	Сума в грн.
Вартість товарів згідно фактури	5173,00	EUR	48,13	248976,49
22. Загальна фактурна вартість 5173 EUR 248976,49 грн.				
▼ Суми митної та фактурної вартості рівні				
Сума витрат 0 грн.				
12. Загальна митна вартість 248976,49 грн.				

Рисунок 4.3 – Діалогове вікно програми MD Declaration – графа 12 «Митна вартість»

- У **графі 31 митної декларації** потрібно детально вказувати відомості про товари, що вимагають окремого обліку або мають особливі характеристики. Це стосується таких випадків:

- товари, обсяги яких визначені в різних ліцензіях або інших документах (що встановлюють кількість товарів), виданих державними органами відповідно до законодавчих актів для митного оформлення цих товарів;
- складові комплектних об'єктів, зазначені в різних позиціях контрольного списку;
- товари, переміщені стаціонарними засобами транспортування за різними актами приймання-передавання;
- товари з однаковим кодом згідно з УКТ ЗЕД, які мають різні країну походження, ознаки та характеристики, що впливають на застосування ставок вивізного мита;
- товари, які декларувались за різними тимчасовими чи періодичними МД, оформленими одним митним органом в межах одного зовнішньоекономічного договору й одного митного режиму, на які згідно з частиною п'ятою статті 261 Митного кодексу України подається одна додаткова декларація (рис 4.4).

Товар № 1 Всього товарів: 1

31. Пакування та опис товару: Томати черрі сливка свіжі ТМ «Azura» в полімерному пакуванні, вага 2000 кг, країна походження - Франція

Рисунок 4.4 – Графа 31 митної декларації

Графа 33 «Код товару». Якщо не передбачено інше, то в першому підрозділі графи зазначаються перші 8 знаків коду товару згідно з УКТ ЗЕД. У другому підрозділі графи зазначаються дев'ятий та десятий знаки коду товару згідно з УКТ ЗЕД. Код товару нами було визначено у 3-му розділі, його наведено на рис. 4.5.

32. Товар № 1

33. Код товару 0702000000

34. Код країни походження 00

35. Маса брутто (кг) 2100

36. Преференція 000/000/000

37. ПРОЦЕДУРА 40 00 ZZ 00

38. Маса нетто (кг) 2000

39. Квота

40. Загальна декларація/ попередній документ (0)

Рисунок 4.5 – Графи 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 митних декларації

У графі 35 зазначається вага брутто (у кілограмах) товару, описаного в графі 31 митної декларації, згідно з товаросупровідними документами. Маса брутто становить 21701,5 кг.

в кілограмах вага товару, описаного в графі 31 митної декларації, без будь-якої упаковки (якщо описом цієї графи не передбачено інше) згідно з товаросупровідними документами. Вага нетто товару становить 2000,00 кг.

У графі 44 зазначаються відомості про необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення документи.

Для здійснення митного оформлення потрібно мати такі документи:

- договір на митно-брокерське обслуговування;

- контракт № 25 від 16.03.2025 р.;
- специфікація № 5 від 17.03.2025 р.;
- пакувальний аркуш № 7 від 17.03.2025 р.;
- міжнародна товарно-транспортна накладна (CMR);
- рахунок-фактура № 7 від 18.03.2025 р.;
- сертифікат про переміщення форми EUR 1 № 127809457 (рис. 4.12).

Графа 45 «Митна вартість товару» заповнюється у разі сплати вивізного мита або застосування заходів забезпечення його сплати відповідно до розділу X Митного кодексу України.

Графа 48 описує нарахування митних платежів (рис. ...

Вид	База оподаткування	Ставка	Сума	СО	Вал
020	248976,49 грн.	10 %	24897,65 01	980	
028	273874,14 грн.	20 %	54774,83 01	980	

Рисунок 4.6 – Діалогове вікно програми MD Declaration – графа 45 «Митна вартість товару»

У графі 54 «Місце та дата» зазначаються відомості про фізичну особу, яка безпосередньо склала митну декларацію.

Митна декларація є ключовим документом у процесі митного оформлення товарів, що перетинають митний кордон України. Вона забезпечує офіційне підтвердження відомостей про товар, необхідних для здійснення контролю та нарахування митних платежів. Правильне заповнення декларації сприяє прозорості зовнішньоекономічної діяльності та дотриманню вимог чинного законодавства. Використання сучасного програмного забезпечення, такого як MD-DECLARATION, підвищує ефективність обробки митних документів і зменшує ризик помилок. Отже, митна декларація виконує не лише функцію

інформаційного забезпечення, а й є важливим інструментом державного регулювання у сфері зовнішньої торгівлі.

Висновки до розділу 4

1. Проведене дослідження глибоко проаналізувало нормативні документи, що регулюють імпорт помідорів в Україну, і дозволило виявити ключові законодавчі та підзаконні акти, які визначають процедури, вимоги та обмеження для цієї категорії товарів. Сільськогосподарська продукція, зокрема помідори, підпадає під особливий режим регулювання через її чутливість до фітосанітарних ризиків, а також необхідність забезпечення продовольчої безпеки та якості.

2. Дослідження підтвердило, що для успішного імпорту помідорів необхідно підготувати комплексний пакет документів, який включає не лише стандартні комерційні та транспортні документи, а й низку специфічних дозвільних та фітосанітарних паперів. Основними виявленими категоріями документів є: комерційні документи, транспортні документи, документи, що містять походження та якість товару; документи, що підтверджують дотримання нетарифних заходів регулювання.

3. Правильне заповнення декларації сприяє прозорості зовнішньоекономічної діяльності та дотриманню вимог чинного законодавства. Використання сучасного програмного забезпечення, такого як MD-DECLARATION, підвищує ефективність обробки митних документів і зменшує ризик помилок. Отже, митна декларація виконує не лише функцію інформаційного забезпечення, а й є важливим інструментом державного регулювання у сфері зовнішньої торгівлі.

ВИСНОВКИ

1. В цілому, український ринок імпортованих овочів перебуває під значним впливом війни та потребує системних рішень для розвитку вітчизняного овочівництва та зменшення імпортової залежності, зокрема через інвестиції в інфраструктуру зберігання та логістики.

2. Аналіз маркування показав численні порушення: на жодному з перевірених товарів не зазначено харчову цінність і термін придатності, на міні перці не зазначено умови зберігання. Зазначені країни походження та країни походження відповідно штрих-коду перців міні та міні-капі не збігаються відповідно до даних сайту Decode.org.ua. Так, у міні перців на маркуванні зазначена країна походження Португалія, тоді як насправді це Нідерланди. У перців міні-капі зазначена країна походження Іспанія, а насправді це США або Канада. На маркуванні помідорів було вказано, що вони походять з Франції та з Марокко одночасно, але розшифровка штрихового коду показала, що вони походять з Франції.

3. Всі овочі мають досить високі органолептичні показники. Загалом не виявлено сторонніх включень та шкідників, а смак, запах і колір є притаманними овочам.

4. Експрес-тестом YOCHEM було визначено вміст нітратів у овочах. Результати експрес-дослідження показали, що вміст нітратів у помідорах становить 300 мг/кг, а у перці – 200 мг/кг, що є у межах норми.

5. Визначено код товару «помідори» за допомогою класифікаційної експертизи відповідно до УКТЗЕД. Він визначений як 0702000000. Товар класифікується у розділі 1 «Продукти рослинного походження», група – 07 «Овочі та деякі їстівні коренеплоди».

6. Овочі підпадають під особливий режим регулювання через її чутливість до фітосанітарних ризиків, а також необхідність забезпечення продовольчої безпеки та якості. Основними виявленими категоріями документів є: комерційні документи, транспортні документи, документи, що

містять походження та якість товару; документи, що підтверджують дотримання нетарифних заходів регулювання. Правильне заповнення декларації сприяє прозорості зовнішньоекономічної діяльності та дотриманню вимог чинного законодавства. Використання сучасного програмного забезпечення, такого як MD-DECLARATION, підвищує ефективність обробки митних документів і зменшує ризик помилок.

СПИСОК ВИКОРИСТНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Олійник Т. І., Філімонов Ю. Л., Лещенко Л. О. (2019). Проблеми розвитку експорту овочевої продукції в умовах динамізації конкурентного середовища. Інвестиції: практика та досвід. № 8. С. 5–10.
2. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів Закон України № 2639-VIII від 06.12.2018 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19#Text> (дата звернення: 24.07.2025).
3. Боліла С. Ю., Федорова Т. В., Мілюський В. І. (2010). Підвищення конкурентоспроможності сільського господарства України на основі інноваційних факторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/75187.doc.htm (дата звернення: 01.02.2025).
4. Імпорт овочів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agroportal.ua/ru/news/ukraina/import-ovochiv-v-ukrajinu-zminilasya-struktura-ta-zrosli-vitrati>
5. Логоша, Р.В., Мазур, К.В., Кричковський, В.Ю. (2021). Маркетингове дослідження ринку овочевої продукції в Україні: монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 344 с.
6. Скупський Р. М. (2015). Актуальні аспекти формування та функціонування овочевого ринку. Продовольчі ресурси. Серія: Економічні науки. № 4. С. 62–70.
7. Черепанич С. М. (2018). Світовий досвід страхування експортних кредитів та можливості його застосування в Україні. [The world experience of export credit insurance and possibilities of its application in Ukraine] Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії, 3, 27–31. [in Ukrainian].
8. Global Export Import Trade Data of 90+ Countries with additional Mirror Data of 119+ Countries
9. **Максимова В.Ф.** *Міжнародна економіка: нетарифні обмеження* – Київ: Центр навчальної літератури, 2020.

10. Осадчий І. В. (2024). Особливості нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні в умовах війни / І. В. Осадчий // Львівський економічний часопис (LSEJ). № 2. С. 43–57 visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua+8lsej.org.ua+8economyandsociety.in.ua+8.

11. Сенків П. В. (2024). Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України: правовий та організаційний аспекти. Вісник ВДУ. № С. 12–15.

12. Висоцька В. (2021). Non-tariff measures of international trade: literature review / V. Vysotckaia // Proceedings of NISPAcee Conference.

13. Fugazza M. (2013). The economics behind non-tariff measures: theoretical insights and empirical evidence / M. Fugazza // UNCTAD Policy Issues in International Trade and Commodities, No. 58. P. 67.

14. Santeramo F. G., Lamonaca, E. The effects of non-tariff measures on agri-food trade: a review and meta-analysis of empirical evidence / F. G. Santeramo, E. Lamonaca // arXiv preprint, 15 Nov 2018.

15. **Shevchenko T., Bederak R., Taher K., Snihur H., Shevchenko O.** (2022). Mixed viral infections in vegetables in Ukraine: serological screening of cucurbit and solanaceous crops (2019–2021) // *Visnyk Taras Shevchenko National University of Kyiv. Biology*. Vol. 90, No 3. P. 26–29. DOI: 10.17721/1728.2748.2022.90.26-29.

16. **Tsvigun V. O., Levishko A. S., Gumeniuk I. I., Mazur S. O.** (2024). Monitoring of viral infections in vegetable crops in agroecosystems of Ukraine // *Mikrobiolohichniy zhurnal (Kiev, Ukraine : 1993)*. Vol. 86, No 5. P. 87–101. DOI: 10.15407/microbiolj86.05.087.

17. **Food and Agriculture Organization of the United Nations; World Health Organization.** *Codex Alimentarius: Codex Texts and Online Databases* [Електронний ресурс]. – FAO-WHO Codex Alimentarius Commission, доступно онлайн: Codex Texts (початок 1963) та Codex online databases.

18. **European Commission – Directorate-General for Health and Food Safety.** *TRACES (TRAdE Control and Expert System): online платформа для*

санітарних та фітосанітарних сертифікацій, що забезпечує імпорт, експорт та внутрішньоєвропейський рух тварин, продукції тваринного походження, кормів та рослин в ЄС і за його межами [Електронний ресурс]. – Brussels: European Commission, з 2004 року. – Доступно онлайн: TRACES – Food Safety – European Commission

19. Яцишина Л. К. (2019). Дослідження ринку овочів і фруктів в Україні. Економіка та держава. № 2. С. 105–109.

20. Маркування харчових продуктів це важливо [Електронний ресурс]. – <https://www.sk.dpss.gov.ua/markuvannya-harchovyh-produktiv-cze-vazhlyvo/>.

21. Павлов К. В., Лялюк А. М., Павлова О. М. Маркетинг: теорія і практика: підручник. Луцьк : СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф» 2022. 408 с.

22. Закон України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" № 771/97-ВР від 23.12.1997 .

23. Dubinina A., Seliutina G., Letuta T., Shcherbakova T., Afanasieva V. Effect of the parameters of rhubarb and gooseberry treatment on the formation of color. Eastern-european journal of enterprise technologies. 2017. №6/11 (90). С. 66-71.

24. Dubinina A., Letuta T., Shcherbakova T., Selyutina G., Afanasieva V., Yudicheva O., Kalashnyk O., Samoylenko A. Stabilization of natural colour in canned pepper. // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2018. № 6/11. P. 15-20.

25. Сільськогосподарська екологія / За заг. ред. В.О. Головка, А.З. Злотіна, В.Л. Мешкової. – Х.: Еспада, 2009. – 624 с.

26. Ситник К.М. Біосфера, екологія, охорона природи (довідник) / К.М. Ситник, О.В. Брайон, А.В. Гордецький. – К.: Наукова думка, 1987. – 257 с.

27. Бессонова В.П. Вміст важких металів у листі дерев і чагарників в умовах техногенного забруднення різного походження / В.П. Бессонова, І.А. Зайцева // Питання біоіндикації та екології. – Вип. 13, №2. – 2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.znu.edu.ua/bioindication/>

ssues/13-2/bessonova_zaiyseva.pdf. – Назва з екрана

28. Державний класифікатор України. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Нормативно– док «Md– Explorer». – Режим доступу: електронний читальний зал ПУЕТ. – Назва з екрана. – Дата звернення : 11.03.2023рік.

29. Торгівля з ЄС в рамках поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю [Електронний ресурс] / Марк Хейлієр та Валерій Пятницький – 2023. – Режим доступу до статті: DCFTA EU_ UA%20(1).pdf.

30. Офіційний сайт Економічна правда: [Електронний ресурс].– Режим доступу: www.epravda.com.ua/news.– Назва з екрана.– Дата звернення: 17.04.2023рік.

31. Офіційний сайт Законодавства України: [Електронний ресурс].– Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.– Назва з екрана.– Дата звернення: 17.04.2023рік.

32. Сайт CME Group Inc [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cmegroup.com/>.

33. San T. E., Min T. Y. (2016). Eco-friendly, chitosan-based food packaging material doubles shelf life of food products. Materials Science. National University of Singapore. DOI: <https://phys.org/news/2016-02-eco-friendly-chitosan-basedfood-packaging-material.html>.

34. Muhidin Fadzillah. Characterization and optimization of biodegradable chitosan-sago based films for food packaging. Masters thesis, Universiti Teknologi Malaysia, Faculty of Chemical Engineering. 2016. DOI: <http://dms.library.utm.my:8080/vital/access/manage>.

35. Srinivasa P. C., Tharanathan R. N. Chitin/chitosan – safe, ecofriendly. packaging materials with multiple potential uses. Food Reviews International. 2007. 23(1). Pp. 53–72. DOI: 10.1080/87559120600998163

36. Geovana Rocha Pl & acido, Richard Marins da Silva, Caroline Cagnin, Maisa Dias Cavalcante, et al. Effect of chitosan-based coating on postharvest quality of tangerines (*Citrus deliciosa* Tenore): Identification of physical, chemical, and

kinetic parameters during storage // African Journal of Agricultural Research. 2016. Vol. 11 (24). Pp. 2185–2192. DOI: <https://doi.org/10.5897/AJAR2014.9355>.

37. Dutta Pradip, Tripathi Shipra, Mehrotra Gopal, Dutta Joydeep. Perspectives for chitosan based antimicrobial films in food applications // Food Chemistry. 2009. Vol. 114(4). Pp. 1173–1182. DOI: 10.1016 / j.foodchem. 2008.11.047.

38. Dutta Pradip, Tripathi Shipra, Mehrotra Gopal, Dutta Joydeep. Perspectives for chitosan based antimicrobial films in food applications. Food Chemistry. 2009. Vol. 114(4). Pp. 1173–1182. DOI: 10.1016 / j.foodchem. 2008.11.047.

39. Moreira M., Pereda M., Marcovich N., Roura S. (2013). Antimicrobial Effectiveness of Bioactive Packaging Materials from Edible Chitosan and Casein Polymers: Assessment on Carrot, Cheese, and Salami // Journal of Food Science. 76(1). P. 54–63. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1750-3841.2010.01910>.

40. Регламент ЄС і Ради Європи (ЄС) № 853/2004 від 29 квітня 2004 року про встановлення спеціальних гігієнічних правил для харчових продуктів тваринного походження: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a99#Text (Дата звернення 11.09.2024).

41. Регламент ЄС і Ради Європи (ЄС) № 1829/2003 від 22 вересня 2003 року про генетично модифіковані харчові продукти та корми: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_007-03#Text. (Дата звернення 11.09.2024).

42. Регламент ЄС і Ради Європи (ЄС) від 29 квітня 2004 року URL: http://www.auu.org.ua/media/publications/1116/files/Manual-852-2004_2020_03_31_18_01_55_136192.pdf. (Дата звернення 11.09.2024).

43. Закон України №2496 «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>.

44. Закон України № 2639-VIII «Про інформацію споживачів щодо харчових продуктів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19#Text>.

45. Наказ Мінагрополітики та продовольства України № 590 від 01.10.2012. Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua /laws/show/z1704->

12#Text.

46. Закон України № 2718 «Про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2718-20#Text>.

47. Наказ МОЗ №400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10#Text>.

48. Наказ МОЗ №548 «Про затвердження Мікробіологічних критеріїв для встановлення показників безпечності харчових продуктів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1321-12#Text>.

49. Наказ МОЗ №1145 «Про затвердження Вимог до тверджень про поживну цінність харчових продуктів та тверджень про користь для здоров'я харчових продуктів» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-20#Text>.

50. Zashchepkina N. Quality control of frying vegetables by selected optical methods of analysis Actual problems of modern science. Monograph: edited by Skyba M., Topolinski T., Musial. J., Polishchuk O. – Khmelnytskyi National University, 2019, pp. 291-292.

ДОДАТОК А

Лук'янець А. В.
ПУЕТ, Полтава

ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ОВОЧЕПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Логістичний менеджмент аграрних підприємств є важливою складовою забезпечення ефективного функціонування сільськогосподарського виробництва. Оптимізація логістичних процесів сприяє зниженню витрат, підвищенню якості продукції та покращенню конкурентоспроможності підприємств. В умовах війни важливість логістичного менеджменту ще більше загострюється, на що впливає низка факторів:

- блокування морських портів;
- постійні обстріли вантажів на морі;
- окупація частини території України
- протести на автотранспортних шляхах сусідніх країн.

Основи логістичного менеджменту базуються на концепціях планування, організації, контролю та оптимізації матеріальних, інформаційних і фінансових потоків. У контексті аграрних підприємств ці процеси включають управління постачанням сировини, переробкою, зберіганням та реалізацією продукції. Технології в транспортно-митній логістиці: система управління складом (WMS), система управління транспортними перевезеннями (TMS), система управління взаєминами з клієнтами (CRM) відіграють важливу роль у покращенні ефективності управління, оптимізації витрат та скороченні часу на виконання митних і транспортних процедур [1]. У таблиці 1 описані інструменти логістичного менеджменту аграрних підприємств та особливості їх застосування в умовах війни.

Таблиця 1 – Особливості застосування інструментів логістичного менеджменту в умовах війни

Назва інструменту	Короткий опис	Ризики в умовах війни
Системи управління ланцюгами постачання (SCM)	Дозволяють оптимізувати планування, моніторинг та координацію постачання продукції.	Цифрові ризики та кібератаки, зокрема посилення кібербезпеки в автоматизованих системах управління.
Системи управління складом (WMS)	Сприяють ефективному зберіганню та управлінню запасами.	Порушення холодового ланцюга внаслідок блекаутів, загрози обстрілів та підпалу складів.
Транспортні системи управління (TMS)	Забезпечують оптимізацію маршрутів транспортування та зменшення логістичних витрат.	Порушення транспортної інфраструктури викликає потребу в альтернативних маршрутах та швидкому реагуванні на зміни. Наприклад, під час обстрілу паромної переправи «Орлівка» водії змушені були швидко перебудувати свій маршрут.
Системи GPS-моніторингу	Дозволяють відстежувати місцезнаходження транспорту в реальному часі.	Ризики безпеки транспортування спонукають до застосування GPS-моніторингу для планування безпечних маршрутів.

Отже, удосконалення логістичного менеджменту аграрних підприємств можливе за умови впровадження сучасних технологій та вдосконалення управлінських практик. Подальші дослідження будуть спрямовані на аналіз сталих логістичних моделей та цифровізацію процесів.

Список літератури

1. Ткаченко, А., Ткаченко, В. (2025). Механізми управління безпечністю сільськогосподарської продукції в митній логістиці, *Актуальні проблеми економіки*, № 4, https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/04/4.25._topic_Alina-S.-Tkachenko-Volodymyr-S.-Tkachenko-70-77.pdf.
 2. Васильців, Н. (2023). Трансформація та адаптація логістики до викликів в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (55). DOI: 10.32782/2524-0072/2023-55-78.
-

ДОДАТОК Б

Довідка по товару «Помідори»

Довідка по товару [0702 00 00 00](#) на 01/06/2025

Додаткова одиниця виміру: відсутня

Діє з [01/01/2023](#)

Напрямок переміщення: ввезення, вивезення та транзит

Найменування товару

Овочі та деякі їстівні коренеплоди і бульби

Помідори, свіжі або охолоджені

Платежі при митному оформленні товару

[Ввізне \(імпортне\) мито](#)

Мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України.

[Ввізне мито](#) нараховується на товари та інші предмети при їх ввезенні на митну територію України.

(пільгова/повна): 10 %

Документ: [\[ВРУ, Закон\] № 2697-ІХ від 19/10/2022 "Про Митний тариф України"](#)

Діє: з 01/01/2023

[Ввізне мито \(Вільна торгівля з країнами ЄАВТ\)](#)

Код преференції - **403**.

[Ст. 17 Протоколу про правила визначення походження Угоди від 24.06.2010:](#)

Діє вимога "прямого транспортування". ([ст. 14 Протоколу про правила визначення походження Угоди від 24.06.2010;](#)

Преференція може бути застосована за умови подання одного з таких документів:

(а) сертифікат із перевезення товару EUR.1; або

(b) сертифікат із перевезення товару EUR-MED; або

(c) "декларація походження" або "декларація походження EUR-MED" ([напис встановленого зразка, зроблений експортером на інвойсі або іншому товаросупровідному документі](#)).

(пільгова): 10 %

Група країн: Угода ЄАВТ (Ісландія, Норвегія, Швейцарія, Ліхтенштейн) - "403"

Документ: [\[Угоди, Торгівельні\] № 6/н від 24/06/2010 "Угода про вільну торгівлю між Україною та](#)

державами ЄАВТ"

Діє: з 01/01/2024

Ввізне мито (Вільна торгівля з Великобританією)

Код преференції - 424.

Статті 13 та 16 Протоколу I до Угоди від 08.10.2020:Діє вимога "прямого транспортування". (ст. 13 Протоколу 1 до Угоди від 08.10.2020);

Преференція може бути застосована за умови подання одного з таких документів:

(а) сертифікат із перевезення товару EUR.1; або(b) сертифікат із перевезення товару EUR-MED; або(c) "декларація походження" або "декларація походження EUR-MED" (напис встановленого зразка, зроблений експортером на інвойсі або іншому товаросупровідному документі).

(пільгова): 0 %

Статтею 1 «Тимчасове скасування мита» Угоди № 1 змінено пункт 1 статті 29 «Скасування ввізного мита» Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії, а саме Сторонами скасовано всі мита на товари походженням з країни-партнера.

При цьому, таке скасування мит на товари застосовується незважаючи на інші пункти статті 29 або Додатків 1-А та I-B, або Доповнення до Додатка 1-А до Угоди про торгівлю та партнерство.

Угодою № 3 продовжено термін дії Угоди № 1 до 31.03.2029.Угода № 3 набрала чинності з 23.09.2024.

Див. листи ДМСУ від 27.04.2023 № 15/15-03- 02/7/1833, від 27.04.2023 № 15-03/593 та від 08.10.2024 № 15/15-03-02/15443.

Країна: Велика Британія

Документ: [КМУ, Угода] № 3 від 08/02/2024 "Угода № 3 у формі обміну листами між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії про внесення змін до Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії та Україною"

Діє: з 23/09/2024

Ввізне мито (Вільна торгівля з країнами ЕС)

Код преференції - 410.

Діє вимога "прямого транспортування" (ст. 12 Доп. I Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед);

Преференція може бути застосована за умови подання одного з таких документів:

(а) сертифікат з перевезення товару EUR.1; або(b) декларація-інвойс (напис встановленого зразка, зроблений експортером на інвойсі або іншому товаросупровідному документі).(Протокол I до Угоди Б/н від 27.06.2014 (ст. 13, ст. 16, ст. 22, Додаток IV)).

(пільгова): 5 %

Група країн: Європейський союз, Андора, Сан-Маріно

Документ: [\[Угоди, Угода\] № 6/н від 27/06/2014 "Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони"](#)

Діє: з 01/01/2025

[Ввізне мито \(Вільна торгівля з Ізраїлем\)](#)

Код преференції - **422**.

Відповідно до статей 5 та 15 (1) Доповнення I до [Угоди Б/н від 21.01.2019](#):

- діє вимога "**прямого транспортування**" (ст. 12 [Доповнення I Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед від 08.11.2017](#));

- преференція може бути застосована за умови подання одного з таких документів:

(а) **сертифікат із перевезення товару EUR.1**; або

(б) **декларація походження** ([напис встановленого зразка, зроблений експортером на інвойсі або іншому товаросупровідному документі](#)).

Додатково див. лист ДМСУ [від 29.12.2020 № 08-1/15-03/7/17835](#).

(пільгова): 0 %

Країна: Ізраїль

Документ: [\[КМУ, Угода\] № Б/н від 21/01/2019 "Угода про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль"](#)

Діє: з 01/01/2025

[Ввізне мито \(Вільна торгівля з Канадою\)](#)

Код преференції - **420**.

Статті 3.13 та 3.15 Частини С "Процедури визначення походження" Глави 3 [Угоди Б/н від 11.07.2016](#):

На підставі вимог статті 3.19 [Угоди Б/н від 11.07.2016](#) може вимагатися підтвердження транзиту через країну, що не є Стороною.

(додатково дивіться [лист ДФСУ № 7615/7/99-99-19-04-01-17 від 07.03.2019](#));

Преференція може бути застосована за умови подання "**декларації про походження**".

(Версії тексту декларації про походження різними мовами наведені у Додатку 3-В до [Угоди Б/н від 11.07.2016](#)).

(додатково дивіться [лист ДФСУ № 19504/7/99-99-19-04-17 від 24.07.2017](#));

[Перелік листів зі ставками ввізного мита при імпорті товарів починаючи з 2020 року](#).

Інформація про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних)

(пільгова): 0 %

Країна: Канада

Документ: [\[Угоди, Угода\] № Б/н від 22/09/2023 "Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою"](#)

Діє: з 01/01/2025

Ввізне мито (Вільна торгівля з П.Македонією)

Код преференції - **402**.

Діє вимога "прямого транспортування" (ст. 12 [Доп. I Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед](#));

Документи, що підтверджують походження (Ст. 15 [Доп. I Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед](#)):

(а) сертифікат з перевезення товару EUR.1 [код документу-**0954**];

(b) сертифікат з перевезення товару EUR-MED, [код документу - **7019**];

(с) у випадках, вказаних у Статті 21(1), "декларація походження" [коди документів - **7012/7016**] або "декларація походження EUR-MED" [коди документів - **7021/7022**)]...

Ст. 17 "Загальні вимоги" **Альтернативних правил походження**

(а) сертифікат з перевезення товару EUR.1, [код документу - **7023**];

(b) у випадках, зазначених у Ст. 18 (1)... "декларація походження"... [коди документів - **7024/7025**].

ставка: 0 %

Країна: Північна Македонія

Документ: [\[Угоди, Про вільну торгівлю\] № б/н від 18/01/2001 "Угода про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною"](#)

Діє: з 01/01/2025

Податок на додану вартість (ПДВ)

ПДВ (англ. value added tax, VAT) - непрямий податок на товари й послуги. **185.1.** Об'єктом оподаткування є операції платників податку з: в) ввезення товарів на митну територію України;

З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений [Митним кодексом України](#).

187.8. Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата подання митної декларації для митного оформлення.

База оподаткування операцій з постачання товарів, ввезених платником на митну територію України, визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче митної вартості товарів, з якої були визначені податки і збори, що справляються під час їх митного оформлення, з ураху

ставка: 20 %

Документ: [\[ВРУ, Закон\] № 1115-IX від 17/12/2020 "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції"](#)

Діє: з 01/03/2021

Єдиний збір у пунктах пропуску

Єдиний збір складається з:

- плати за здійснення передбачених Законом видів контролю вантажу і транспортного засобу;
- плати за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами;
- додаткової плати за проїзд автомобільного транспортного засобу з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Єдиний збір не справляється:

- у разі перетинання державного кордону України залізничними вагонами без вантажів;
- у випадку транзиту вантажу, що не підлягає пропуску через митний кордон України та перевантажується на інший транспортний засіб у зоні митного контролю пункту пропуску, який є одночасно пунктом в'їзду та виїзду цього вантажу.
- з транспортних засобів, якими перевозяться вантажі гуманітарної допомоги, якщо товаросупровідні документи о

Справляється одноразово єдиний збір залежно від режиму переміщення (ввезення, транзит) за єдиним платіжним документом в залежності від виду, місткості або загальної маси транспортних засобів, визначених у [статті 5](#) цього Закону, і справляється за здійснення санітарного, ветеринарного, фітосанітарного, радіологічного та екологічного контролю вантажів і транспортних засобів, за проїзд транспортних засобів автомобільними дорогами України та за проїзд автомобільних транспортних засобів з перевищенням встановлених розмірів загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

УВАГА! [ЗУ від 30.12.2017 № 2245-VIII](#) з 01.01.2018 змінено ставки єдиного збору.

Коди видів платежів для Єдиного збору: **072, 073 та 074.**

(наказ ДМСУ [від 20.12.2021 № 697](#))

Документ: [\[ВРУ, Закон\] № 1212-XIV від 04/11/1999 "Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску \(пунктах контролю\) через державний кордон України"](#)

Діє: з 01/01/2022

Нетарифне регулювання

Додаток В

ДОГОВІР № 10

про надання послуг з декларування та митного оформлення
товарів

м. Київ

15 березня 2015 р.

ФОП Карманенко Григорій Іванович, що здійснює декларування на підставі Ліцензії на право здійснення посередницької діяльності митного брокера АЕ 523128, надалі – «**Виконавець**», в особі директора Карманенко Г.І., який діє на підставі Статуту, з однієї сторони та ТОВ ФОЗЗІ КОМЕРЦ» надалі – «**Замовник**», в особі Директора Іванова Івана Андрійовича, який діє на підставі Статуту з іншої сторони, далі разом іменовані **Сторони**, а кожна окремо – Сторона, склали цей договір (далі – Договір) про наступне:

1. Предмет договору

2. Цей договір регулює взаємовідносини між **Замовником** та **Виконавцем** при наданні митно-брокерських послуг згідно з чинним законодавством України.
3. **Замовник** доручає, а **Виконавець** зобов'язується за обумовлену плату і в обумовлений термін надавати повний комплекс робіт по митно-брокерському обслуговуванню.

1.2.1 Митне оформлення конкретної партії товару **Виконавець** здійснює за дорученням **Замовника**, оформленим у вигляді письмового замовлення на надання митно-брокерських послуг. Замовлення передається не пізніше 2-х днів до початку зазначених в ньому робіт.

1.2.2 Дії, пов'язані з декларуванням і митним оформленням товарів **Замовника**, здійснювати самостійно від свого імені за рахунок і за дорученням **Замовника** в порядку, передбаченому цим Договором та чинним законодавством України.

2. Права та обов'язки Сторін

2.1. Обов'язки Виконавця:

2.1.1. В межах своєї компетенції, представляти інтереси **Замовника** в митних та інших органах та виконувати необхідні дії, пов'язані з наданням **Замовнику** повного комплексу митно-брокерських послуг.

2.1.2 Здійснювати декларування та митне оформлення товарів **Замовника** у порядку, встановленому чинними законодавчими та нормативними актами і документами.

2.1.3 Зберігати комерційну таємницю, яка міститься в документах **Замовника**.

2.1.4 **Виконавець** зобов'язується в межах своєї компетенції надавати консультації **Замовнику** щодо вимог митного законодавства України, готувати документи та ВМД для пред'явлення в митний орган та проведення митного оформлення відносно товарів, що декларуються, які належать **Замовнику** чи якими **Замовник** має право розпоряджатися, а також надавати інші, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю **Замовника**, послуги.

2.1.5 Надавати передбачені тарифом Виконавця (Брокера) послуги в узгоджені із **Замовником** терміни.

2.1.6 За 7 діб інформувати **Замовника** про зміну розміру тарифу на послуги.

2.1.7 **Виконавець** не гарантує належне виконання обов'язків за даним договором у випадках:

- Зміни митного законодавства та інших нормативних документів, пов'язаних з виконанням обов'язків Виконавця (Брокера).

- Невірного оформлення документів Замовником, його партнерами чи іншими організаціями.
- Несвоєчасного надання документів та/або здійснення оплати митних платежів.
- Невідповідності номенклатури та кількості вантажу даним, заявленим в товаросупровідних документах.

2.1.8 У випадку появи обставин, що потребують надлишкових витрат часу або надання додаткових документів (за вимогою митника або дозвільних служб) терміново повідомити про це **Замовника** (письмово або по телефону).

2.2. Виконавець має право:

2.2.1. Запитувати у **Замовника** документи, необхідні для митного оформлення товарів: (ліцензії на експорт-імпорт, висновки органів митного контролю щодо вартості вантажів, коду товару відповідно УКТЗЕД, висновки санепідемстанції, фітосанітарної служби, карантинного контролю, ветеринарного контролю, Міністерства транспорту і зв'язку України, Урядової комісії з експортно-імпортного контролю, сертифікати походження товару, сертифікати відповідності стандартам товару, технічну документацію та каталоги товару, а також інші документи, що мають відношення до митного оформлення).

2.2.2. Відмовити **Замовнику** у наданні послуг з декларування за конкретним дорученням у випадку, коли у **Виконавця** є достатні підстави вважати, що документи містять заздалегідь неправдиві відомості та/або дії **Виконавця** нестимуть протиправний характер чи будуть суперечити встановленому порядку, а також, якщо **Замовник** не подає необхідні для оформлення документи.

2.2.3. **Виконавець** має право завіряти своєю печаткою документи та їх копії, необхідні для митного оформлення.

2.3. Обов'язки ЗАМОВНИКА :

2.3.1. Надавати **Виконавцю** всі необхідні документи та необхідну інформацію про характер вантажу (в електронному вигляді) до завантаження у відправника, для запобігання можливих простоїв транспортних засобів, що здійснюють перевезення вантажу на митниці України .

2.3.2. При доставці вантажу в зону дії митниці передати **Виконавцю** для митного оформлення вантажу потрібний повний пакет оригінальних документів .

2.3.3. В разі необхідності забезпечувати доставку товарів у місце оформлення, зазначене **Виконавцем** , а також присутність уповноваженої особи Замовника.

2.3.4. Компенсувати **Виконавцю** витрати, пов'язані з виконанням (на вимогу митниці) робіт із завантаження, розвантаження, перевантаження товарів, що декларуються.

2.3.5. За догляд вантажу в зоні дії митного контролю сплатити послуги митного терміналу, закріпленого за вантажним відділом підприємства, яке здійснює ЗЕД.

2.3.6. По закінченню робіт своєчасно сплатити **Виконавцю** за надання послуг з декларування та митного оформлення товарів протягом 3-х календарних днів.

2.3.7. У випадку відмови замовлених послуг терміново повідомити **Виконавця** і компенсувати йому суму фактично понесених витрат, пов'язаних з виконанням послуг **Замовника**.

2.4. Замовник має право:

2.4.1. Замовник має право вимагати від Виконавця якісного та своєчасного митного оформлення вантажів, та інших послуг, передбачених даним договором.

2.4.2. Знайомитися в місці знаходження Виконавця з достовірними відомостями про включення останнього до Реєстру митних брокерів, інформацією про основні умови проведення митних операцій з товарами і транспортними засобами.

2.4.3. Бути присутнім при митному оформленні товарів.

2.4.4. Звертатися за роз'ясненням вимог митного органу і митних правил України, знайомитися з результатами проведеного митним органом України дослідження (експертизи) узятих проб і зразків товарів.

3. Термін виконання робіт

3.1 Термін виконання робіт **Виконавцем** залежить від обсягу, графіку роботи митниці та погоджується Сторонами додатково по кожному зверненні.

4. Умови сплати митних платежів

4.1 Митні платежі (мито, митні збори, акцизний збір, ПДВ) мають бути сплачені **Замовником** до того, як митниці будуть пред'явлені товари.

Сплата митних платежів (митні збори, мито, акцизний збір, ПДВ, ін.) згідно з цим Договором здійснюється: Безпосередньо самим **ЗАМОВНИКОМ**.

4.2 В разі встановлення згодом недобору митних платежів (зміна ставок мита, інших митних платежів, вимог нормативних актів тощо) після випуску митницею товарів у вільне використання відповідальність за їх доплату несе **Замовник**.

5. Розрахунки і умови оплати послуг Виконавця

5.1 За надання послуг з митного оформлення товарів **Замовник** виплачує **Виконавцю** суму, розмір якої залежить від обсягу виконаних робіт та наданих послуг. Розрахунок цього розміру здійснюється згідно з тарифом Виконавця. Митне оформлення першої партії товару проводиться за умови 100 % передоплати, надалі за письмовою або усною домовленістю сторін.

5.2 Виконавець з моменту виконання робіт надає **Замовнику** рахунок та акт виконаних робіт, виконана робота вважається оформлена декларація товарів **Замовника**, чи інші наданні послуги.

5.3 Підставою для розрахунків є акт виконаних робіт за Договором. **Замовник** сплачує по безготівковому розрахунку не пізніше 3-х календарних днів з моменту завершення митного оформлення товару. Всі розрахунки між **Виконавцем** та **Замовником** здійснюються в національній валюті України шляхом банківського переказу.

5.4 При несвоєчасній оплаті **Замовником** послуг **Виконавця**, в разі відсутності попередньої письмової домовленості про перенесення строку платежу, **Замовник** сплачує **Виконавцю** пеню в розмірі 0,5% за кожен день прострочення від тієї суми, яка підлягає сплаті.

5.5 Виконавець залишає за собою право передавати товаросупровідні документи на оформлений вантаж тільки після повного розрахунку за даним договором.

6. Особливі умови і відповідальність Сторін

6.1 Сторони несуть юридичну та матеріальну відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов цього Договору.

6.1.1. «**Замовник**» несе матеріальну відповідальність у вигляді відшкодування матеріального збитку (витрат) **Виконавцю** і / або представникам митного брокера (співробітникам «**Виконавця**») у випадках:

- Якщо він передав «**Виконавцю**» відомості, необхідні для виконання митно-брокерського обслуговування (МБО), які в момент їх отримання або згодом будуть визнані недостовірними, або надав їх несвоєчасно;
- Якщо їм були відправлені товари, заборонені до ввезення/вивезення, або товари, щодо яких існують спеціальний режим пропуску через митний кордон, без надання належним чином оформлених дозволів на ввіз/вивіз таких товарів;
- Невідповідності (недостовірності, неточності, неправдивості) фактичних даних (характеристик) товарів даним (характеристикам), зазначеним у поданих «**Замовником**» документах;
- Необґрунтованої відмови в оплаті;
- Несвоєчасної оплати митних процедур, мит, зборів, податків і т.д.

6.1.2. «**Замовник**» несе юридичну відповідальність:

- За достовірність (законність) документів що надаються «Брокеру» для митного оформлення товарів та інших предметів;
- За достовірність, точність, правдивість даних про товари, та іншої інформації яка міститься в документах що надаються «Брокеру» для митного оформлення товарів та інших предметів;
- За невідповідність (недостовірність, неточність, неправдивість) фактичних характеристик товарів та інших предметів що переміщуються через митний кордон України даними, зазначених у наданих «Замовником» документах і пропонованим до митного контролю.

6.2 Виконавець (несе відповідальність за несвоєчасне та неправильне митне оформлення вантажів при умові надання **ЗАМОВНИКОМ** всіх необхідних документів.

6.3 Виконавець не несе відповідальності за невідповідність товарів (їх найменувань, маркування, кількісних та якісних характеристик), зазначених у товаросупровідних документах, товарам, що фактично переміщуються через митний кордон України.

6.4 Виконавець не несе відповідальності за зобов'язання **Замовника**, які останній надав безпосередньо митниці. Так само **Виконавець** не несе відповідальності за перевищення узгоджених термінів оформлення товарів **Замовника** при їх ввезенні (вивезенні) у випадках, якщо таке перевищення сталося у зв'язку з нездійсненням або з несвоєчасним здійсненням **Замовником** тих заходів, які він повинен здійснити згідно із встановленим порядком та цим Договором.

7. Форс-мажорні обставини

7.1 У випадку, якщо одна із Сторін виявиться не в змозі повністю чи частково виконати свої зобов'язання по цьому Договору в результаті революції, стихійного лиха, пожежі, військових конфліктів, змін у законодавстві і дій органів влади, централізованого вимикання електроенергії або інших обставин, які знаходяться поза контролем Сторін, строки виконання зобов'язань подовжуються на відповідний період дії таких обставин. При цьому Сторони звільняються від відповідальності.

7.2 Строк дії форс-мажорних обставин підтверджується Торгово-промисловою палатою України або уповноваженими нею регіональними відділеннями.

8. Арбітраж

8.1 При виникненні суперечок під час виконання умов Договору вони вирішуються Сторонами за взаємною згодою.

8.2 У випадку недосягнення взаємної згоди, суперечки по цьому Договору вирішуються господарським судом за місцем знаходження відповідача.

9. Термін дії, внесення змін і дострокове припинення Договору

9.1 У випадку встановлення недоцільності або неможливості виконання договірних зобов'язань зацікавлена Сторона вносить пропозицію про дострокове припинення дії цього Договору, яка повинна бути невідкладно розглянута.

Одностороннє припинення дії Договору можливе, або за спільною домовленістю Сторін.

9.2 Цей Договір діє з «28»січня 2023р. по «28» січня 2024року.

9.3 У випадку , якщо Сторони за 30 календарних днів до закінчення строку дії даного Договору не заявлять про його припинення , цей Договір вважається автоматично пролонгованим на той же строк і на тих же умовах.

9.4 Договір може бути змінено або доповнено за згодою Сторін, яка оформлюється додатковою угодою і є невід'ємною частиною цього Договору.

9.5 Всі документи, підписані Сторонами з використанням факсимільного зв'язку (факсові копії), мають для обох Сторін юридичну силу оригіналу до моменту отримання самого оригіналу документа.

9.6 Цей Договір складено в двох примірниках українською мовою, при чому обидва примірники мають однакову юридичну силу.

10. Інші умови.

10.1 За дорученням Замовника та за його рахунок Виконавець може оформляти сертифікати відповідності, якості, країни походження, дозволи та висновки контролюючих органів, що є необхідними для проведення митного оформлення, для чого Замовник надає виконавцю право представляти інтереси Замовника в державних та недержавних установах та організаціях.

11. Юридичні адреси та підписи сторін

Замовник:	Виконавець (Брокер):
ТОВ «ФОЗЗІ КОМЕРЦ!» Місцезнаходження: Україна, м. Київ, вул. П. Тичини, 1В Реєстраційний номер підприємства: 15307418 р/р 7490185544180970 ПАТ «КИЇВ-БАНК», Україна МФО 331489 ІПН: 143074116324 Номер свідоцтва: 100339797 Телефон: +38 (044) 4618806 Факс: +38 (044) 6575901 Директор _____/І.А. Іванов М.П.	ФОП Карманенко Григорій Іванович Місцезнаходження: 36007, м. Полтава, вул. Миру 9, кв.28. р/р 27080050252242 в ПАТ «КИЇВ-БАНК» МФО 398409 ІПН № 387486426537 Свідоцтво платника ПДВ № 330140635 тел +38(053)8965085 Директор _____/Г.І. Карманенко М.П.

ДОДАТОК Г

КОНТРАКТ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ № 25

м. Київ, Україна 16 березня 2023 року

ТОВ «ФОЗЗІ КОММЕРЦ» що розташована за адресою: м. Київ вул. П. Тичини 1В, іменована надалі Покупець, в особі виконавчий директор Іванов Іван, що діє на підставі статуту, з одного боку, «Perpignan» м. Турін, Франція, іменоване надалі Продавець, в особі (посада, ПІБ) генеральний директор Альтан Джума, що діє на підставі (статуту, доручення, ін.), з іншого боку, уклали даний договір, іменований надалі Контракт, про нижченаведене.

2. ПРЕДМЕТ КОНТРАКТУ

Продавець продає, а Покупець купує товари згідно зі специфікацією, що додається до контракту під № 5, і відповідно до специфікації. Додатки до контракту становлять його частину.

3. БАЗИСНІ УМОВИ Й ТЕРМІНИ ПОСТАВКИ

3.1. Терміни поставки.

3.1.1. Продавець зобов'язується поставити проданий за справжнім контрактом товар через 10 днів з моменту його підписання.

3.1.2. Датою поставки вважається дата відповідно до товаросупровідних документів.

3.2. Умови поставки.

3.2.1. Товар поставляється Продавцем на умовах DAP на підставі Інкотремс 2010 р.

4. УМОВИ ПЛАТЕЖІВ (РОЗРАХУНКІВ)

4. Умови платежів

4.1. Покупна ціна, передбачена специфікацією до контракту, буде виплачена Покупцем шляхом відкриття акредитива в банку.

4.2. Покупець зобов'язаний протягом 10 днів після набрання контрактом чинності відкрити безвідкличний, ділений, підтверджений документарний акредитив на загальну суму вартості товару, передбачену специфікацією контракту.

5. УМОВИ ЗДАЧІ - ПРИЙМАННЯ ТОВАРІВ

5. Умови здачі (приймання) товару

5.1. Покупець повинен прийняти товар по кількості протягом 10 днів після одержання транспортної накладної/коносаменту від перевізника з повідомленням про прибуття товару. Приймання проводиться в присутності представників Продавця і Покупця.

У випадку встановлення недостачі й ушкодження товару складається протокол разом із представником. Продавець відповідає за недостачу, ушкодження до моменту переходу ризиків.

5.2. Продавець відповідає за (недостачу, ушкодження) товару, що виникло після його передачі, але причина яких існувала до цієї передачі, протягом 6 місяців.

5.3. Товар передається при порівнянні даних товаросупровідних документів із фактично наявним товаром.

6. ПАКУВАННЯ Й МАРКУВАННЯ

6. Пакування та маркування

6.1. Тара та пакування повинні відповідати експортним вимогам для даного виду товарів у країні Україна або звичайним вимогам зовнішньоторговельного обігу й відповідати умовам контракту.

6.2. У кожне вантажне місце має бути вкладений пакувальний аркуш із вказівкою кількості, ваги брутто й нетто, кількості одиниць, ін.

6.3. На кожне вантажне місце повинно бути нанесене маркування на українській мові із вказівкою (найменування, адреса сторін, номер контракту, ін.).

7. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

7. Форс-мажорні обставини

7.1. При настанні обставин непереборної сили для виконання кожної зі сторін зобов'язань за контрактом, а саме (крім обставин, що традиційно вказуються, - пожежі, землетруси, воєнні дії) - доцільно, особливо в імпорتنих контрактах, назвати підвищення мит, акцизів, інших податків саме на

контрактний товар із вказівкою величини (у відсотках від діючих на момент підписання контракту ставок) такого підвищення, яке сторони вважають форс-мажором)_ строк виконання зобов'язань відсувається відповідно до строку, протягом якого будуть діяти такі обставини. Дані обставини повинні бути засвідчені Торговельною палатою або іншими компетентними органами відповідної країни Продавця, Покупця або іншої нейтральної країни.

7.2. Сторона, для якої створилася неможливість виконання зобов'язань за контрактом, повинна протягом 5 днів сповістити іншу сторону про настання й припинення таких обставин.

8. САНКЦІЇ І РЕКЛАМАЦІЇ

8. Санкції й рекламації

8.1. У випадку порушення Продавцем строків поставки, зазначених у п.3, він платить штраф у розмірі 30% вартості непоставленого товару за кожний 5 день прострочення, починаючи з 10 дня після закінчення встановленого строку. Загальна сума штрафу не повинна перевищувати 30% від загальної вартості непоставленого в строк товару.

8.2. При простроченні поставки на 5 _днів Покупець має право укласти договір із третьою особою з метою виконання контракту, Продавець зобов'язаний відшкодувати різницю в цінах, передбачених у контракті й у договорі із третьою особою. При незгоді із цим Продавця Покупець має право розірвати контракт і зажадати відшкодування витратків і збитку у зв'язку з невиконанням контракту в розмірі не більш 30 % вартості непоставленого товару.

9. АРБІТРАЖ

9.1. Будь-який спір, що виникає за даним договором або з ним, підлягає передачі на розгляд і остаточний дозвіл у Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України.

9.2. Сторони згодні з тим, що в процесі розгляду й дозволу спора буде застосовуватися Регламент Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України.

9.3. Правом, що регулюють даний договір, є матеріальне право Бельгії.

10. ТЕРМІН ДІЇ КОНТРАКТУ

10. Дійсний контракт набуває чинності після того, як (Продавцем, Покупцем) буде отримана імпортна ліцензія на товар, що є предметом контракту. Датою набрання контрактом чинності вважається дата, проставлена в названій ліцензії. Якщо зазначена ліцензія не буде видана, то контракт вважається таким, що не набрав чинності. При цьому сторони не мають права вимагати відшкодування видатків і витрат.

ЗАВЕРШУЮТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИЙ КОНТРАКТ юридичні адреси, поштові, платіжні й відвантажувальні реквізити контрагентів, підписи й печатки учасників контракту.

ДОДАТОК Д

СПЕЦИФІКАЦІЯ № 5

до Договору № 10 від «17» березня 2023р.

м. Київ

«17» березня 2025 року

Товариство «Perpignan», надалі іменоване **«Постачальник»**, в особі директора Полі дель Анрі, що діє на підставі Статуту, з одного боку,

Товариство з обмеженою відповідальністю «ФОЗЗІ КОМЕРЦ» іменоване надалі **«Покупець»**, в особі директора Іванова І.А., що діє на підставі Статуту, з іншого боку, уклали дану Специфікацію до договору поставки про нижченаведене:

1. Затвердити характеристики, кількість, номенклатуру й загальну вартість партії Товару, що поставляється, відповідно до Таблиці:

№ п/п	Характеристика та номенклатура Товару	Кіл-сть Товару, кг	Ціна за одиницю без ПДВ (ЄВРО)	Загальна вартість без ПДВ (ЄВРО)
1	Помідори черрі ТМ «Азура»	2000	2,68	5173 євро

Загальна вартість Товару складає 5173 євро.

2. Всі інші умови залишаються незмінними і відповідають договору поставки